

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Proti pravicam staršev in Cerkve.

Listi poročajo o novem zakonu, ki se pripravljaja za ljudske šole.

Ta zakon pomeni popoln monopol brezverskega učiteljstva in države na vzgojo otrok. Dva glavna činitelja, ki imata po božjem pravu dolžnost in pravico sodočlovati pri vzgoji, sta popolnoma odrinjena v stran. To so starši in Cerkve. Starši imajo pri vzgoji otrok samo toliko še govoriti, da imajo dolžnost plačevati vse stroške za šolo — in ti stroški naraščajo neizmerno.

Novi zakon določuje, da je učitelj državni uradnik in nič drugega. To je prva osnovna in usodepolna zmeta, ki globoko sega v pravice staršev. Starši imajo dolžnost otroke vzgajati, in ta dolžnost je tako naravna, da je nikdo odvzeti ne more. Starši so za vzgojo otrok tudi Bogu odgovorni. Starši nosijo poleg otroka tudi posledice, če so slabo vzgajali. Zakaj ni je hujše šibe za starše, hišo in njeno gospodarstvo kot slabo vzgojeni otroci. Starši morajo tudi z ogromnimi žrtvami nositi stroške vzgoje. Iz vsega tega je razvidno, da staršem ne more in ne sme biti vseeno, kdo vzgaja njihove otroke in kako se vzgajajo. Kako starši, ki dobro vzgajajo svoje otroke in hočejo imeti dobre, pametne in verne naslednike v družini in v gospodarstvu, pridejo do tega, da morajo izročiti svoje otroke v vzgojo človeku, ki mu ne zaupajo, človeku, o katerem so prepričani, da vzgaja otroke v svobodomiselnem duhu, ki je vir in začetek moralne propalosti, podivjanosti, brezvernega življenja in nesrečne smrti. In — kar dela krivico še večjo — starši morajo tako »vzgojo« celo plačevati s svojimi trdo prisluženimi groši!

Po novem zakonu torej starši nimajo nobene pravice govoriti pri izbiranju vzgojiteljev svojih otrok, temveč jih nastavlja minister potom svojih podrejenih uradov. To je najgromnejša kršitev osnovnih človeških pravic. Kaj bi rekel svobodomiseln oče, ko bi prišel k njemu katoliški vzgojitelj in z grožnjo zahteval, da izroči ta oče otroka njemu v vzgojo, katero bi moral seveda povrh še drago plačevati. Tako dela svobodomiseln minister. Pride k verni materi in pravi: otroka bom vzgajal jaz po

svobodomiseln, ti pa plačaj, in poleg otroka nosi tudi vse posledice te vzgoje.

To je nezaslišano. In kljub temu vlada to hoče narediti. Krajni šolski sveti kot zastopniki staršev nimajo pri zbiranju učiteljev nobene besede, pač pa morajo plačevati. Šolski nadzornik, ki ga po zakonu nastavlja — strmite — svobodomiseln učiteljska organizacija ima celo pravico kaznovati župana, predsednike in odbornike krajnih šolskih svetov, če ne bodo plačevali tako, kot se jim bo naložilo.

Novi zakon ne ve nič o — verski vzgoji, dasi jo 90 odstotkov staršev zahteva. Svobodomiseln učitelj hoče katoliške ali pravoslavne otroke brezverno vzgajati, in to ministru zadostuje. Čeljo par sto ljudi, ki so vrgli Boga iz duše in življenja, naredi svobodomiseln minister kot zakon, zahtevo več milijonov staršev, ki imajo dolžnost in pravico zahtevati, vrže med staro šaro. To je udarec v obraz, ki ga katoliško ljudstvo ne more in ne sme zaradi časte in večne sreče svojih otrok prenesti.

O verski vzgoji torej ni govora. Pač pa je milostno dopuščen za kakšno uro na teden verski pouk. Toda čudite se: ta verski pouk ne bo podajal tisti, ki to zna, se je za to učil in ki je poklican za to, namreč dušni pastir otrok, temveč — učitelj.

Torej brezveren učitelj naj daje pouk o veri. Eden naj nekaj daje, česar sam nima. Ker pa to ni mogoče — ker iz nič samo Bog more kaj narediti — bo brezveren učitelj otrokom to dajal, kar ima: versko mlačnost, nevednost o verskih in cerkvenih stvarih, versko brezbriznost. Kaj ve svobodomiseln učitelj o sv. spovedi, sv. obhajilu, sv. maši, o cerkvenih in božjih zapovedih, če se za vse to ne briga in marsikdo naravnost sovraži.

Ta nesmisel je tako velika, obenem ta napad na katoliško vzgojo tako satanski, da ga je moglo roditi le brezmejno in slepo sovraštvo do Boga in Cerkve.

Starši, zgenite se! Gre za vaše otroke, za bodočnost vaših družin in bodočnost vsega slovenskega naroda, ki se je vzdržal samo po svoji vernosti in poštenosti. Zdravniki ugotavljajo, da je slovenski rod začel vsled spolne razbrzdanosti že propadati. Če pustite še to, da se bodo otroci še bolj brezverno vzgajali kot se zdaj, potem je to začetek konca. Zakaj brezvera in spolna razbrzdanost gresta vedno z roko v roki. Čim

bolj prva dviga svojo glavo, tem bolj podira druga mlada življenja, zastruplja družine in koplje narodu grob.

Starši, zgenite se!

Brez sramote ne gre.

Karlov povratek na Mažarsko se je tudi to pot ponesrečil, dasi ne rečemo s tem, da je s tem že zadeva končana. Zakaj noben človek ne ve, kakšne načrte ima mažarska vlada.

Gotovo je dosedaj to-le, Karla so ujeli ter ga zaenkrat zaprli v neki samostan ob Blatnem jezeru. Velesile in mala antanta zahtevajo od Mažarske, da mora postavno določiti, da Habsburžani nimajo nobene pravice do ogrskega prestola, in da se Karl izžene. Mažarska vlada je voljna vsem tem zahtevam ustreči.

Kljub temu je naša vlada sklenila mobilizacijo, dasi ji je celo Pašić poslal iz Pariza svarilo, naj se ne prenaagli. Ravno tako je našo vlado opomnila velika antanta, da so oboroženi koraki odveč, ker da je Mažarska zaenkrat itak voljna vse zahteve izvršiti. Vlada je še povrh stavila zahtevo, da Mažarska plača vse mobilizacijske stroške, ki so seveda precej visoki.

Skraina neprevidnost in prenaqljenost vlade, pri kateri so imeli sedaj, ko ni bilo Pašića, prvo besedo demokrati (liberalci), nam je zopet zadala sramoten poraz na zunaj. Rumunija, ki se je preje izjavila, da je z nami istih misli, je sporočila, da ne bo mobilizirala, ker se ji to ne zdi potrebno, velika antanta pa je sporočila, da se Mažarski ne morejo naložiti naši mobilizacijski stroški, ker je le-ta voljna vsem našim zahtevam tudi brez orožja zadostiti.

Tako smo po zaslugi liberalne vlade zopet za eno sramoto bogatejši. Vlada je itak dobro vedela, da do vojske ne pride — že zato ne, ker je velika antanta proti; zato bi tudi z mobilizacijo lahko počakala, kaj poreče velika antanta, od katere smo popolnoma odvisni po zaslugi naših »izbornih« državnikov. Poleg tega smo si nakopali velikanske stroške, ki bodo naše davkoplačevalce še bolj obtežili.

Naše ljudstvo pa opozarjamo, da se pozivom točno odzove, ker mora biti v državi red, sicer imamo še hujšo škodo,

Pri tem naj pa premišljuje, kako veliko dolžnost ima vsako poštenjak, da se udeležuje politike in voli v državni zbor mo-že, ki bodo državno krmilo vodili v našo korist ne pa v našo škodo.

Cemu bi se skrivali!

(Z dežele.)

V Ljubljani ste imeli dne 24. oktobra »mogočen protest«, kakor piše Slovenec in menda tudi drugi listi. Ali je bil potreben ali ne, zato se ne bomo prekljali.

Nekaj bi pa le radi pripomnili k vsem tistim govorancam. Ali je potrebno, da moramo imeti tak strah pred Karlom? Vladajte tako, da bo ljudstvo z vami zadovoljno, pa nam ne bo škodoval ne Karel prvi, ne Karel četrti in ne Karel »petdeseti in peti«.

Danes prihajajo vladne naredbe, pri katerih pride človeku nehote na misel: Ti ljudje, ki danes vladajo, mislijo, da »se igrajo državo«. Danes izide naredba. G. minister, ki jo izda, si misli: »Bomo videli, če me bodo ljudje ubogali.« In ko vidi, da ga je ljudstvo ubogalo, spravi naredbo v žep in tuhta, kaj bi zopet pogruntal, da bi poskusil ljudsko potrpežljivost. Le pomislite na trikrat neumno naredbo z legitimacijami.

Mi imamo nekaj podobnega, kakor je bil včasih državni zbor. Danes je narodno predstavništvo. Ali kdo se briga za narodno predstavništvo, kdo? Preko njegove glave izdaja vlada svoje naredbe in obznanje, tepta z nogami svoje lastne dete, komaj porojeno ustavo. Narodno predstavništvo je vladni ničla. Vladarstvo absolutizma v najhujši meri.

Davčni vijak pritiska v mozeg in kosti. Samo na miši in podgane pa na vrabce na strehi še menda nimamo davka. Drugače pa že prav na vse. Davek mora biti. Ali kako vlada potem s tem davčnim denarjem ravna, to je pa drugo vprašanje. Vlada podpira z ljudskimi žulji divjaško sokolstvo, dovoljuje prostozidarjem in nedeljskim lovcem polovično vožnjo in druge nepotrebne stvari. Za res potrebne naprave pa ni denarja.

Draginja narašča, podpira jo pa zopet vlada. Nerodnosti v carinstvu, nerodnosti v prometu, pomanjkanje železniških vozov in druge pomanjkljivosti gredo na račun nesposobne vlade. Prvi, ki cene poviša, je navadno finančni minister, tisti revež, ki niti ne ve, koliko ima država dolga in kje povsod dolguje.

Človeško življenje ni danes nič vredno. Wranglovci streljajo ljudi kakor zajce. Kaj takega doslej nismo bili vajeni. Mogoče je bilo to v navadi kje bolj na jugu, a pri nas v srednji Evropi ne.

»Prosim pismenega odgovora« se končujejo navadno razna vprašanja na vse sorte ministre. In gg. ministri, ki gledajo iz svojega visokega sedeža dol na narodove zastopnike, navadno molče. Kaj bi odgovarjali, saj ni vredno. In pa: resnico priznati je težko, lagati pa ... no, lagati za take gospode ni menda greh, ampak samo »fina diplomatska poteza«. Toda drugi

ljudje tudi nekaj vidijo in vedo, in to je hudir...

Poglejmo naš načrt za narodne šole. Verski pouk bo šel po vodi; poučevalo se bo na podlagi »verske strpnosti«. Kakšna pa bo ta verska strpnost, Naši ljudje po tem pouku ne bodo ne krop ne voda, nič. Duhovnik bi moral iz šole. Učitelj bo poučeval veronauk, pravzaprav bo navadno — vsaj pri nas na Slovenskem — zabavljal zoper katoliško vero in Cerkev ali pa bo kar otrokom bral liberalne liste, kakor bo ravno pri volji.

Skratka: Pri nas vladajo moške, ki so na vladi, tako, da sejejo nezadovoljnost med ljudstvo. Te ljudi bi bilo treba zajeti in odpeljati na ravno tisti otok, kamor mislijo poslati Karla. Na vladno krmilo naj pa že enkrat stopijo ljudje, ki se ne bodo igrali z vlado, ampak ki jim bo vlada in zadovoljnost ljudstva resna stvar. Mi smo bili ljudje reda in rada — reda in dela — preje, kakor je kakšnemu ministru v glavo padlo, da je izdal zakon o redu in delu. Reda in dela hočemo pa tudi mi in sicer od mož, ki sede na vladi in to bo rodilo zadovoljnost v ljudskih vrstah in te zadovoljnosti ne bosta pregnala ne Karel in ne Cita.

Iz Kmetских Zvez.

OBČNI ZBOR

Jugoslovanske Kmetске Zvezе

se bo vršil v četrtek, 10. novembra ob 10. uri dopoldne na verandi hotela »Union« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo o političnem položaju načelnika J. K. Z. poslanca Brodarja.
4. Gospodarsko-zadružne naloge J. K. Z. Poročal bo poslanec Vladimir Pušenjak.
5. Volitev načelnika in celotnega odbora.
6. Slučajnosti.

Vse Kmetске Zvezе pozivljam, da se po svojih zastopnikih občnega zbora udeleže.

Janez Brodar, l. r.

načelnik J. K. Z. in narodni poslanec.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1921.

Sv. Križ pri Litiji. Tukajšnja podružnica K. Z. najodločneje protestira proti brezglavi odločitvi glede trošarine na vino in se pridružuje že vloženemu protestu g. poslanca Sušnika. K. Z. je sklenila, da priredimo to zimo gospodinjski tečaj.

Člani K. Z. Sv. Bollenk v Slovenskih gorah protestirajo proti naredbi o trošarini na vino in zahtevajo da se: 1. zmanjša trošarina, 2. podaljša rok za prijavo, 3. da se odpravi prijava in kontrola nad vinom, ki ga potrebuje posestnik za dom.

Občani iz Hrastovca—Modraže smo zelo razburjeni vsled novih bremen, ki so se nam naložili v obliki vinske trošarine. Posebno letos, ko nimamo drugega pridelka za prodajo kakor vino. S čim bomo pa plačali že itak neznosne davke? S čim si bodemo nabavili obleko in obutev? Zato odločno protestiramo proti novi trošarinski uredbi in pozivamo naše poslanca, da se bojujejo proti njej dokler uredba ne pade.

SEJA KMETSKE ZVEZE V DOBRUNJAH.

Dne 16. oktobra 1921 se je vršila seja načelstva tukajšnje podružnice Kmetске zvezе. Navzočih je bilo 14 odbornikov. Najprej je načelnik Miklavc poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Odbor je z veseljem ugotovil, da je delo Kmetске zvezе obrodilo zelo lepe sadove, ki so se pokazali ravno pri občinskih volitvah. Ob tej priliki so nas sicer izdali trije člani, ker so bili utaljeni, da niso ušli na naše kandidatno listo, a to ostalih ni oplašilo. Odbor je sklenil, da bo občni zbor podružnice v nedeljo, dne 6. novembra. Na občnem zboru bo poročal govornik iz Ljubljane o političnem položaju in organizaciji kmetскеga stanu. Po predsednikovem poročilu o krasno uspešnih sestankih, ki jih po deželi prireja naš voditelj dr. Korošec, je odbor izrazil ujno prošnjo, da bi g. načelnik dr. Korošec priredil sestanek tudi pri nas v Sostrem. Odbor K. Z. je imenoval enega člana v občinski draginjski odbor.

RADOMIJE.

V nedeljo, dne 23. oktobra se je vršil pri nas občni zbor. Navzočih je bilo 35 članov. Občni zbor je odločno protestiral proti potvorbi zapisnika občinske seje v sledeči zadevi. Občinski odbor je sklenil, da se da gosp. dekanu Hitiju, ako pride v Radomlje, vsa užitina z župniščem. Občinski tajnik pa je pristavil: »s pridržkom odgovoda. Zbor je sklenil, da se zadeva v skrajnem slučaju odloči pred sodiščem in je izrazil nesopnost občinskemu starešinstvu. Gosp. Strein je nato poudarjal potrebo političnega dela in pozival k slogi in zavednosti. Tajnik OKZ Grčar je kratko orisal organizacijo Kmetске zvezе in njen pomen in namenu. Članarina se svira na 4 krone. Upamo, da smo s tem občnim zborom pričeli tudi v Radomljah dobo vnetega dela za Kmetsko zvezo.

Gospodarski obzornik.

Posestnikom, ki so prizadeti po suši.

Poslanec dr. Hohnjec je v interpelaciji zahteval od finančnega ministra, da se vsi posestniki, ki so prizadeti po suši oprostito davkov. Namestnik finančnega ministra je odgovoril gospodu poslancu, da naj vsak posameznik, ki mu je suša napravila škodo na ozemlju Slov. Stajerja, Mežiške doline in Prekmurja, prijavi pristojni davčni oblasti prizadeto škodo. Vsak zase mora navesti natančne podatke, koliko je imel na posrednih parcelah škode in kolik bi bil dobo-

dek, ako ne bi nastopila suša. Delegat ministrstva financ v Ljubljani je odredil, da se oblasti naj ne drže z zakonom odrejenega osem dnevnega roka za prijavo škode, marveč morajo te prijave sprejemati tudi nadalje. — Pozivamo vse prizadete po suši, da takoj prijavi pristojni davčni oblasti:

1. na katerih parcelah jim je suša napravila škodo;
2. koliko znaša škoda, in
3. koliko bi znašal dohodek, ako ne bi nastopila suša.

Kdor nima sam zemljiške pole, naj gre k občinskemu uradu in si tam prepiše iz

parcelnega zapisnika seznam parcel, ki so prizadete po suši.

Vzorec za naznanilo napravite tako-le: Okrajno davčno oblastvo v Silna suša mi je v letu 1921. na zemljiških parcelah št. . . . (tu navedi vse prizadete parcele) uničila skoraj ves letošnji pridelek. Sena, otave in detelje sem pridelal samo eno četrtino (ali eno polovico, ali eno tretjino) običajnega pridelka, t. j. približno meterskih stotov manj. Ako ne bi bilo suše, pridelal bi teh pridelkov meterskih stotov. Koruze sem pridelal samo (tu navedi približno koliko) običajnega pridelka. Ako ne bi bilo suše, bi bil pridelal meterskih stotov. Pižola sem pridelal samo (navedi koliko) met. stotov običajnega pridelka. Ako suše ne bi bilo, bi bil pridelal met. stotov tega pridelka. Krompirja sem pridelal (navedi koliko običajnega pridelka. Ako suše ne bi bilo, pridelal bi tega pridelka met. stotov. Repe sem pridelal samo (navedi koliko) običajnega pridelka. Ako bi ne bilo suše, bi bil pridelal tega pridelka meterskih stotov itd. itd. Z ozirom na nevzdržljiv in slab gospodarski položaj, v katerem se nahajam, prosim, da se mi vsled škode, prizadete po suši, odpiše zemljiški davek z vsemi pritliklinami. Datum. Podpis.

To vlogo naj potrdi občinski urad. Kolekovati jo morate s kolkom 8 K. Po starih zakonih so bile take vloge koleka proste, a sedanja vlada je izdal naredbo, po kateri se mora od 1. septembra naprej tudi vsaka prijava kake škode kolekovati. Ako prijave ne kolekujete, davčni oblasti ni treba upoštevati vaše prošnje.

Zupane prosimo, da gredo prizadetim občanom na roko, in da odpošljejo vse prošnje skupno na davčno oblastvo, da se prihrani poština. Seveda lahko vsak tudi sam tako prijavo pošlje na davčno oblastvo. Naše zaupnike in krajevne odbore Kmetijske zveze pa pozivamo, da pomagajo prizadetim sestavljati ta naznanila. Najbolje je, da da ste pri cerkvah to javno razglasiti. Tajništvo Kmetijske zveze v Mariboru.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	25. okt.	28. okt.	31. okt.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	282 —	297 —	306 —
avstrijska krona	— 11	— 9	— —
čehoslovaška krona	2 95	— —	— —
angleški funt	— —	— —	— —
francoski frank	19 60	— —	22 —
italijanska lira	11 —	11 75	12 36
bolgarski lev	1 76	— —	— —
carski rubel	— 14	— 14	— —
grška drachma	— —	— —	— —
nemška marka	1 80	1 75	— —
rumunski lej	2 06	2 08	— —
švicarski frank	— —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— —	— —	— —

g Izplačilo bonov. Finančni minister je določil, da se počenši od 1. novembra t. l. do 30. aprila 1922 izplačujejo boni, ki so bili izdani ob priliki markiranja denarja do 16. oktobra 1921. Istočasno se izplača 6 odstotkov obresti za pol leta, ker so bili predolgo podaljšani. Ti boni se morejo tudi podaljšati in se obrestujejo po 6 od-

stotkov. Izplačilo in podaljšanje bonov vrši pri nas delegacija ministrstva financ v Ljubljani.

g Prijava posestnikov obveznic avtonomnih pokrajinskih dolgov. Finančni minister je določil po D št. 11.445 z dne 18. oktobra, da morajo posestniki obveznic pokrajinskih avtonomnih dolgov Slovenije, Hrvatske in Slavonije, Bosne in Hercegovine in Dalmacije naznaniti do 30. novembra t. l. generalni direkciji državnih dolgov v Belgradu vrsto obveznic, serijo, številko in nominalno vrednost, od kedar jih imajo vposeti in pri katerem državnem uradu ali denarnem zavodu so se vršila izplačila kuponov.

g Razmetavanje denarja. Samo vojno ministrstvo porabi 70 milijonov dinarjev za bencin večinoma za osebne avtomobile. Koliko šele porabijo druga ministrstva!

g Papirnatega denarja imamo sedaj v prometu za 4 tisoč 419 milijonov, 568 tisoč 550 dinarjev.

g Novi bankovci po 10 dinarjev so prišli iz Amerike v Belgrad. V promet se izroče, ko prispe vsa pošiljatev.

g Kako se zapravlja denar? V Parizu je ostal, potem ko je odšla naša mirovna delegacija, še neke vrste prometni oddelek. Njeno delo je bilo izgubljanje časa in še bolj denarja. Gospodje tega oddelka so imeli edino to delo, da so rezali iz francoskih listov razne prometne novice in jih pošiljali v Belgrad. Končno se je pa ta oddelek vendar le razšel, toda njegov načelnik je še vedno ostal v Parizu in pobiral mastno plačo. Naenkrat se je slišalo, da se bo vršil v Madridu neke vrste posvet glede prometa. In glej, ta načelnik jo je lepo pobral v Madrid brez vsake potrebe in sporočila iz Belgrada. Sedaj se pa ta gospod sprehaja po Ženevi, kjer baje dela pri Zvezi narodov. — Kljub vsem našim gozdarskim uradom, imamo jih dovolj, je odšla te dni na romanje po celi državi neka posebna komisija, da ugotavlja škodo. Da je taka komisija nepotrebna, je jasno, ker imamo v ta namen itak gozdarske urade.

DAVKI.

g Škoda po suši leta 1921. se bo upoštevala pri odmeri dohodnine leta 1922. Naznanite torej škodo, kot vam priporočamo v notici »Posestnikom, ki so prizadeti po suši«, takoj davčnemu oblastvu (ne davčnemu uradu). Vsak posameznik si naj shrani natančen prepis te vloge, da lahko številke o škodi uporabi leta 1922. za napoved o dohodkih in izdatkih. Je zelo važno! Povejte to tudi svojim prijateljem!

6 glavnih carinarnic na Slovenskem (Rake, Jesenice, Ljubljana, Maribor, Celje in Gornja Radgona) je imelo v prvih 10 dneh meseca oktobra dohodkov 6 milijonov, 113 tisoč, 835 dinarjev. Ta denar je odšel naravnost v Belgrad. Zato pač ni čudno, da finančna delegacija v Ljubljani nima denarja, vsled česar del državnih nastavljenecv 1. oktobra ni prejel svojih plač.

CENE.

g Cene žitu. Subotica: Pšenica 1050—1075 K, stara kuruza 900—905 K, nova kuruza 780—790 K, oves 800—810 K, moka št. 0 1620—1640 K. — Požega:

Pšenica 1130—1150 K, stara kuruza 890 do 910 K. — Sombor: Pšenica 1060 do 1175 K, stara kuruza 900—920 K, moka št. 0 1620—1640 K. — Pančevo: Sušena kuruza 780—790 K. — Sarajevo: Moka št. 0 1700—1720 K, mekinje 550—560 kron. — Zemun: Pšenica 1120—1130 K.

g Novo vino v okolici Šibenika v Dalmaciji prodajajo hl po 600 do 800 kron.

o Cene zlata v Nemčiji. V Nemčiji je stal začetkom junija kg zlata 37 tisoč, začetkom julija 42 tisoč 500, začetkom avgusta 47 tisoč 600, začetkom septembra 66 tisoč, danes pa 75 tisoč papirnatih mark.

ZIVINA.

g Na zadnjem živinskem semaju v Mariboru so bile sledeče cene za 1 kg žive teže: debeli voli 14—17 K, poldebili voli 1214 K, plemenski biki 10—12 K, biki za klanje 9—10 K, klavne krave 12—14 K, plemenske krave 7—12 K, molzne krave 12—14 K, breje krave 12—16 K, mlada živina 7—12 K, teleta 11—14 K, krave za klobasarije 5.50—7 K. Kupčija je bila vsled pomanjkanja kupcev slab.

g Cene svinjam na Dunaju. Na Dunaju se plačuje žive svinje po 450 avstr. kron kilogram.

IZVOZ IN UVUZ.

g Izvozna carina na zaklana, neodtrta teleta se plača na težo mesa, poleg tega pa še na kožo. Za vsako kožo se računa povprečno 20 kilogramov.

g Uvoz krompirja iz Jugoslavije je prepovedala Italija.

PROMET.

g Železniški promet z Mažarsko so ustavile Jugoslavija, Čehoslovaška in Rumunija.

g Sporazum glede vojne odškodnine Nemčije naši državi. Te dni bo izročen v Parizu naš sporazum z Nemčijo, ki ga je sklenilo naše železniško ministrstvo glede dobave voz in lokomotiv na račun vojne odškodnine, ki nam jo ima plačati Nemčija.

g Novo brzojavno progo med Ljubljano in Zagrebom prično graditi v začetku prihodnjega leta.

g Podražitev poštinih pristojbin. Z novim letom se podraže vse poštne in brzojavne pristojbine. Kakor se vidi, se naša vlada prav pridno udeležuje navijanja cen.

RAZNO.

g Dve novi kmetijski šoli v Sloveniji. Zagrebški »Jugoslovanski Lloyd« poroča, da je govilil ministrski svet razlastiti grad Dvor ne Gorenjskem in grad Raakičan v Prekmurju v svrhu ustanovitve dveh nižjih kmetijskih šol.

g Uspeh naših poslancev gled užitnine na vino. Zagrebška »Jugoslovanski Lloyd« poroča: »Poslanca ljudske stranke prof. Sušnik in dr. Hohnjec sta ponovno posredovala pri namestniku finančnega ministra dr. Krizmanu glede užitnine na vino in njene neenake razdelitve in pobiranje. Zahtevala sta, da se izpuste nekateri stavki o nepotrebnih priglasitvi vina in visokih kaznih, kajti to je še mogoče vsled tega, ker nima zakonske moči brez odobritve parlamenta. G. minister je dal poklicati načelnika direkcije posrednih davkov, ki

je potrdil, da se neenako postopa v vprašanju užitnine, nakar je minister obljubil, da bodo vzeli naredbo še enkrat v pretres po posebni komisiji, ki bo v ta namen sestavljena. — Kakor se vidi iz navedenega, morajo vladati v Belgradu res čedne razmere. Načelnik posrednih davkov ve, da se našim vinogradnikom godi krivica, in vendar podpisuje tako naredbo kmetiski (?) minister Pucelj in ostali ministrski svet.

g Čilski soliter. Mnogi, ki so letos napravili poizkuse s čilskim solitrom, vprašujejo, ako se čilski soliter zamore kupiti in kako ceno ima. Uljudno sporočam, da se isti sedaj še ne prodaja pri nas radi visoke cene. 1 kg bi stal franko Ljubljana kakih 10—12 K. Kadar bo ob zboljšani kupovalni vrednosti našega denarja uvoz solitra mogoč, ga bo gotovo zopet oddajala Kmetijska družba, Gospodarska zveza i. dr. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra za kraljestvo SHS se s prodajo istega ne peča, marveč deluje le strogo v kmetijsko znanstvenem oziru. — Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana.

g Letošnje vino. Trgatev je v celi naši državi končana. Kakor poročajo, je uspeh trgatve izvrsten. Grozdje je bilo večinoma zdravo. Povprečna množina sladkorja v moštu je znašala okoli 15 odstotkov, pri boljših vrstah 16 odstotkov, pri nekaterih vrstah celo 20 odstotkov. Kakovost vina bo posebno izvrstna v tistih krajih, kjer v vinogradih niso prezgodaj brali. Če se bo pazilo na čistost sodov in se pravilno postopalo pri pretakanju vina, potem bodo letošnja vina izvrstna in pripravna za izvoz. Letnik 1921 je posebno veliko vreden za podjetja, ki se bavijo s polnjenjem steklenic vina in predelavanjem vina v šampanjec. Letošnje vino, če se bo pravilno z njim postopalo, bo posekalo najboljša vina Evrope.

g Preko pol milijona hektolitrov ima Dalmacija še nerazprodanega vina.

g Drugi veliki semenj vzorcev v Ljubljani se vrši prihodnje leto v jeseni.

g Novo tovarno za blago v Mariboru namerava zgraditi znani češki tovarnar Edvard Doktor.

g Elektrarna Zagrac na Dolenjskem. V Višnji gori se ustanavlja s kapitalom 6 milijonov kron delniško društvo pod imenom Elektrarna Zagrac. To podjetje si je stavilo nalogo, izkoriščati vodne sile reke Krke. Prva centrala bo v kratkem dogotovljena. Podpisovanje akcij traja od 15. okt. do 15. nov. Pri podjetju sodelujeta »Slovenska eskomptna banka« in »Ljubljanska kreditna banka«. Kakor se vidi, bodo pri teh elektrarnah imele glavno besedo — banke. Ali ne bi bilo veliko bolj pametno, ustanoviti zadrugo? Banke že vedo, kje jim bo neslo.

g 1 milijon dnevno čistega dobička ima tobačna tovarna v Ljubljani. Kljub temu pa zopet napovedujejo novo podražitev tobaka in tobačnih izdelkov, razen tega so pa tobačni izdelki tobačne tovarne v Ljubljani vedno slabši. Znajo pač navijati cene, toda gospodarji so zelo slabi.

g Knjigovodski tečaj za obrtnike v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti za tukašnje obrtnike

knjigovodski tečaj. Obrtniki (mojstri in pomočniki), ki se žele tečaja udeležiti, naj se priklase pri uradu vsaj do 5. novembra.

g Plače krojaških pomočnikov v Ljubljani so se zvišale za 33 odstotkov.

g Trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Avstrijo mislijo podaljšati do sklepa nove stalne trgovske pogodbe.

g Vodne moči v Sloveniji. V Sloveniji je ravno 40 rek, ki se dajo izkoristiti in ki imajo okoli 322 tisoč 452 konjskih sil. Od tega je izrabljenega 69 tisoč 52 konjskih sil, dočim so ostale sile še neizrabljene.

g Vodne sile v Jugoslaviji. V Dalmaciji bi se dobilo vodne moči za 143 tisoč 569 konjskih sil, od katerih je 44 tisoč 680 konjskih sil že izrabljenih, v Hrvatski in Slavoniji 259 tisoč 340 konjskih sil, od katerih je izkoriščenih samo 5.800 konj. sil, v Bosni in Hercegovini 576 tisoč, 755 konjskih sil, od katerih je izkoriščenih 11 tisoč 350 konjskih sil, v Bački, Banatu v Baranji bi se dal izkoristiti samo kanal Kralja Petra (bivši Frančev kanal) s kakimi 130 konjskimi silami. Koliko vodne moči je v Srbiji in Črni gori, oz. koliko konjskih sil bi se dobilo v teh pokrajinah, je težko reči, ker še manjkajo tozadevni podatki.

Razgled po svetu.

ORLOVSTVO NA ČESKEM

se je razvilo v največjem sijaju. Pred tremi leti so šteli 80.000 članov, danes že 120.000. V katoliškem gibanju na Čekem orlovstvo ni prišlo.

NA ČESKEM

je tudi napovedana mobilizacija. Vendar je predsednik Masaryk na več mestih odločno izjavil, da ne pride do vojske in da bo samo mobilizacija zadostovala. — Nemško prebivalstvo v Krasličah je ob priliki mobilizacije priredilo velike demonstracije. Vojakstvo je streljalo in je bilo 11 oseb ubitih. — Vlada je odkrila v Bratislavi veliko mažarsko zaroto proti Čehoslovaški. Mnogo uglednih Mažarov je zaprla.

ZA LAKOTO NA RUSKEM

se najbolj zanima sv. oče, ki neče čakati počasnejšega dela mednarodne komisije, ki se samo posvetoje in nič ne naredi, ter je poslal iz darov, ki jih dobiva s celega sveta v dobre namene, en milijon lir v Rusijo, da se kupijo potrebna živila.

NA FRANCOSKEM

vzdržujejo katoličani 12.000 svojih šol, vlada plačuje samo svoje protiverske. Kljub temu je vzgoja v katoliških šolah toliko boljša, da hodi v 3000 katoliških šol 1 milijon otrok, a v 80.000 šol 3 milijone brezverskih otrok. Zato pa katoličani napredujejo, ker imajo verske šole. Največji dnevnik na Francoskem je Croix (kroa = križ). Ima 300.000 naročnikov. Ne služi nobeni stranki, pač pa odločno zagovarja katoliška načela. Na prvi strani ima velik križ. Svoj čas so nekateri katoličani mislili, da to ni dobro za list, in so vplivali na izdajatelja, da so križ odstranili z glave lista. Število naročnikov je takoj začelo padati. Ko so kmalu na to zopet postavili križ na naslovno stran, se je število zopet dvignilo.

Širom domovine.

CERKNICA.

Denar je sveta vlada. Tako si misli tudi finančna straža v Cerknici in se po tem pravilu ravna. To je krepko dokazala v tem-le slučaju:

90 % invalid, ki mora preživljati 83 let staro mater in devet otrok je pred kratkim prevzel cerkniško glavno trafiko, ki mu jo je dodelila deželna vlada, da mu s tem pomaga. Ves čas, ko je bila trafika v invalidovih rokah, smo bili vsi okoličani s njegovo postrežbo izredno zadovoljni. On je strogo gledal na to, da smo bili točno postreženi. Le stari trafikant milijonar Anton Kravanja je s zavestjo in jero gledal, kje bi revnemu konkurentu škodoval. Posrežilo se mu je. Pri tem mu je največ pomagal g. finančni kontrolor Burger, ki je na dobavni dan, ko je v trafiki vse polno okoliških trafikantov, slučajno našel žensko, ki ni bila trafikantinja ampak po kontrolorjevi izjavi od tam deca. Poudarjamo, da ženska tobaka še ni prejela, ampak ga ji je trafikant še le pripravil v dobri veri, da je poslana od kake male trafike in da ima s seboj trafikantsko upisno knjižico. Drugemu trafikantu, bi se vsled tega niti las ne skrivil. Toda revnega invalida je treba ubiti. In g. Burger je napravil velikansko evadbo. — 13. julija je bila trafika invalidu že odpovedana na korist milijonarju Kravanju. Ta je še isti večer pod varstvom g. Karlina prenesel vso zalogo v svoje prostore — pa ne plačal. To priberimo: pod varstvom in na ukaz g. stražnika Karlina je g. Kravanja odnesel vso tobačno zalogo. Za plačilo se pa ne zmeni niti g. Kravanja niti finančna straža se ne čuti dolžna pobrigati se, da invalid za blago, ki mu je bilo odnečeno na njen ukaz, doli plačilo. Opozarjamo pokrajinsko upravo na to slučaj in prosimo, da se zanima zanj.

JAGJENICA PRI RADEČAH.

Naša lepa jagjeniška dolina že dolgo ni imela tako veselega dne kakor v nedeljo, dne 23. oktobra. Za časa svetovne vojne so nas oropali najdražjega, kar smo imeli — zvonov. Toda pogumni in veseli Jagjenčani nismo obupali. Zbrali smo skupaj lepo vsoto denarja in si naročili nove zvonove. In ti so prišli, s cvetjem ovenčani, kakor pride nevesta pred svojega ženina. Vse v svetju in zelenju, v bršljanu in smrečicah — zvonovi, voz in konji. Jagjenica je vriskala in prepevala, topiči so streljali, da je odmevalo po vsej dolini in pljusalo čez jatenske vrhove proti Mokronogu. Cerkev je bila ta dan z rožami tako ozaljšana, da so ljudje, ki so prišli od daleč gledati zvonove, kar strmeli. Od vrat pa do oltarja — vse kakor v najlepšem maju. Po blagoslovljenju zvonov so zapele vrle šentjanske pevke s svojimi srebrnimi glasovi tisto najlepših pesni: »Le zvoni, zvon, iz tihih lin —« in zvonili so nam potem zvonovi, naši lepi, novi zvonovi, zvonili nam sladko ves dan in še dolgo v noč, da nam bodo zvonili posej dan za dnem in prosili Boga za boljše čase, kakor jih imamo sedaj na svetu.

IZ PEŠATE PRI SV. JAKOBU OB SAVI.

Pretekli teden smo spremili k večnemu počitku blago ženo in skrbno mater Marijo Kekalji po dom. Korosinko iz Pešate. Bila je dolgoletna zvesta naročnica našega lista in tudi pridna bralka. Dolgo je hiral in slednjič vsa vdana in lepo pripravljena mirno v Gospodu zaspala. Bila je jako dobra za reveže, zlasti reveže domačine. Imela je lep pogreb. In ker se je pred kratkim ustanovila Marijina družba za žene, se ji je tudi ona pridružila. Prihitele so polnostevilno žene tovaršice k njenemu pogrebu.

VRHNIKA.

Polom socialne demokracije na Vrhniki se pokazuje dan na dan v večji meri odkar so na svojem obnem zboru 9. oktobra t. l. povežavali svojo politično culo. Prišlo je le še kakih 20 so-drugov skupaj, med tem ko so se ostali na tistem otresli te paprike. Večina je pri raznih prilikah spoznala socialdemokratska nebesa na tem svetu in obrnila hrbet Modrovemu Nareču, Jelovškovim fantom in patentiranemu Jugoslovanu Orošju in drugim velikim sodrugom. Mi to beležimo, opozarjajoč bivše naše ljudi, katere po rdeči tovaršiji glava boli, da naj popravijo svoje zmoto in puste, da vzame socialdemokracija zaslužten konec.

GROSUPELSKI POPOTNIK.

Ravno v cerkev je pozvonilo, ko je primaham doli po cesti proti Grosupljem. Da bi bila boljša sreča v križemsvet je mehmem proti cerkvi sv. Mihaela. Res, takega se pa nisem nadejal: toliko ljudstva je bilo pri sv. maši, da sem moral pod korom ostati. Iz vseh strani je bilo ljudstvo zbrano; kot nalašč primeren kraj za faro, si mislim. Po sv. maši se sesnideva s g. ključarjem Iv. Žitni-

Kom. Hitro se nekoliko pomeniva e cerkvenih razmerah. Pokazal mi je novo obhajilno mislo, ter popravljeni kor. Oboje je prav lično izdelano za sedanje razmere. Lani je bil pa prebarvan svenik in streha obenem še popravičena. Seveda: streški in popravi se obilni, dohodki pa pišni. Ko pohvalim cerkevno petje, mi omeni, da ima pevce nagrade samo do sv. Martina; za naprej pa še sam ne ve, kako bo, nekateri ljudje so prave trdi za se roke dati. Treba bi pri občinski seji resno besedo spregovoriti: Pevcu je treba nagrade preskrbeti: v denarju ali pa v blagu, sicer bo petje kmalu utihnilo. (Morda bi pa v čast bošjo pevec tudi is pokrivovalnosti polni kot drugod? Op. ured.) Radi farovja bi bile pa najboljše, da se o tem da govori in sklene skupaj s stavbenim odborom, v občinski seji po predlogu, ki bi bil najbolj pripraven za sedanje razmere. Slednji mi omeni še o dopisih iz Grosuplja — ke sva že iz cerkve šla, — da vaak trdi, da jih en piše, seveda kar pa ni res. Bom že jaz poskrbel, pravim, da bodo ljudje spoznali, da imate vi toliko v dopisi opraviti, kakor jaz s ključarstvom. Rekel pa je, da se prav potrebni za sedanje razmere v soseski, da se ljudstvo spodbudi k delu za prepotrebni farovi. Kar se pa tiče g. kaplana R. Morela, je pa šel za planu v Trnovo, ne pa za župnika, kakor je bilo po pomoti pisano v zadnjem dopisu. Za ta uljudna pejsanila se mu slednji pristržno zahvalim, ter je urno krenem naprej proti beli Ljubljani!

IZ BESNICE PRI KRANJU.

Pri nas imamo Katol. slov. izobraževalno društvo, pa žalibog da skoraj popolnoma spi; ni nobene igre ne predavanj, pa imamo dosti mladih ljudi, ki bi radi igrali, pa se nihče ne zane, ki bi stvar v roke vzel. Pri nas je velik nered. V Spodnji Besnici je noka mala trgovina s mešaniam blagom, in tam se prodaja smrdljivo žganje, posebno pa obiskujejo te zakotne luknje fantje iz obeh Besnic, v sobotnih večerih in ob nedeljah se kar toči kakor v gostilni. Obiskujejo pa to luknjo tudi nekateri mošje — stari uničevalci alkohola, ter tudi taki fantki, ki bi jim bilo pristojila šemlja, kakor pa kozarec žganja in cigareta.

IZPOD GRINTOVCA.

Skozi dve leti se je vedno govorilo, kako bomo svobodni v novi državi. In pogledimo, kakšne svobode vliva danes posebne kmet. Glej larkov dela vsak po svoje, samo da je plačano v gotovi meri. Dalje nam tako dobrohotna vlada daje vsak dan nove navedbe. Tukaj v naši okolici sedaj še voda ni več svobodna. Vodno strajajo orožniki okrog in gledajo kako bi mogli kmetu napraviti stitnosti in stroške. Glede plačevanja je pa taka svoboda, da je ni enake! — In še nekaj: v neki vasi v cerkljanski fari je pred nedavnim časom abil ničvreden človek-pobalin poštenega fanta, kar svobodno in brez vsakega vstroka. Tukaj bi morala vsilja oblast napraviti še malo več reda, da bi se taki slučaj ne dogajali več in da bi bil miren človek varen pred tako sordro svojega življenja. — Pod temi visokimi hribi in prijazni okolici se je pričela razvijati tudi industrija. Otvorila se je nova Amerika, ki pa je še za nekaj časa zaspala; upamo pa, da se v kratkem nanovo uslivi. V kratkem času bo stekla tudi velika parna in motorna žaga. Nadalje imamo nove mlekarne, osiroma si. rarno. Sedaj bo še nekaj prometna in tudi denarnih sredstev več, če bi slučajno napravljali v Cerkljah četrti sven, da bi ne bilo treba čakati na njega čez eno leto, kakor na tretjega.

SMARJE.

Liberalnemu dopisniku kratek odgovor: Pri seji gospodarskega odbora je podpisani izjavili, da če je na podlagi sporočila o dosedanjem uživanju nadarbinske posesti kaj preveč posekanega bilo, sem pripravljen škodo poravnati. To se je tudi zgodilo: glej zapisnik o dohodkih istega odbora. — Tatvina na polju se je prijavila orožnikom šele tedaj, ko dotičnik — opozorjen — ni hotel nakradenega blaga prostovoljno vrniti. Ni pa bilo par korenin, ampak za eno srednjo »caino«. Nekateri mislijo, da smejo po župni nadarbinski šariti brez vprašanja, kakor se jim poljub. Ki bi me bil vprašal, bi mu gotovo dovolil. Da pa ni bil kaznovan, mislim, da se ima v precejšnji meri meni zahvaliti. — Voda je bila vsem na razpolago. Da bi se po štali polivalo in nagajalo, tega ne dopusti noben gospodar. — Zastran hrane samo to: Kdor ima za bore 20 K zjutraj

kavo, opoldne in zvečer meso s prikuho in kruha, kolikor boče, sme danes biti docela zadovoljen. — Kajne, namen je prozoren: kaplana izigravati proti župniku in župniku proti kaplanu. Stara, obrabljena liberalna taktika!

Franc Pešec, dekan.

SEMIC.

Vesela novica pri nas je, da imamo konsum. Dolgo in teško smo ga čakali. Dosedaj smo morali nositi svoj denar liberalcem, ki se nas odirali, kakor se jim je sljubilo, vrhu tega smo pa morali še poslušati njih strupene opasko in hujkanje soper vse cerkevno. Sedaj bo drugače. Z veseljem se oklenimo svoje trgovine. Veliko nam je še pri marsičem znižala cene. Liberalni trgovci se še par nedelj prej oklicevali, da znižajo cene. Vse to je delal strah pred konsumom. Hvala konsumu! Zato niš ne poslušajmo hujkanja liberalnih trgovcev, ki se gotovo ne kregajo za naše korist, ampak se boje za svoje šope. V svojo lastno korist hodimo vsi dobroumneči v konsum. — Semičan.

BLED.

Dne 27. oktobra je Bled ginjeno in s solzami sočutja v očeh opazoval tragično-resni pogrebni spreved enega svojih vrlih in izvrstnih rojakov. Iz hiše žalosti v Zelečah se je pomikal ob najobilnejši udeležbi sorojakov, družtev, občinskega zastopstva in drugih, med cvetjem in vonel, tiho na pokopališče, kjer naj se položi k zadnjemu počitku g. Anton Repe, posestnik, občinski odbornik in vestransko ugleden krščanski mož. Prisrčno sočutje in žalost sta sijala in obrazov vseh udeležencev. Žalost in ogorčenje nad take tragično in nasilno smrtjo priljubljenega njihovega rojaka, milo sočutje pak nad osirotelo družino, obstoječa iz ženo in štirih nedolnih otročičev. Pred 14 dnevi se je še zdrav, žil, vesel in zadovoljen s ženo in s svojim hlapcem vračal s veselice društva gasilev proti domu, a v trenutku se je savrtil nad njim praveći atentat. Pred hotelom Malner na Bledu je izsival in pretepal neke domačine šofer generala Maistra, ki se istočasno nahajal na Bledu. Mimoidočega ga je, kakor fante, brez najmanjšega povičja, nenadoma in s take silo s kolom udaril po glavi, da mu je zdrobil lobanjo, vsled česar se je nezavesten sgrudil na tla. Njegova žena, ki je je tudi samo slučaj rešil enakega »bratskega peljuba, je moža s hlapcem vred obupana priskočila na pomoč in po dolgem trudu se ji je posrečilo moža sbruditi k zavesti ter ga s pomočjo drugih ljudi pripeljati domov. Junaški šofer pa seveda še ni bil ugnan, temveč je divjal naprej in celo streljal.

Uboga družina je samozbebeli storila vse karake, da si ohrani skrbnega in ljubečega očeta, našla naravnost v nepopisno stroške, a vsa njena in vsa ljubeznjiva zdravniška pomoč in skrb ni pomagala. Po nepopisnem trpljenju je mož prelepe spravljene s Bogom umrl v Leonišču v Ljubljani dne 22. oktobra zvečer. In tako se je končeno nad dobro in prav ugledno krščansko družino naselilo gorje in ruina. Razumljivo odpusta morilec, ker mu je tako plemenito odpustil tudi blagi njen oče, vendar pa apelira vsaj na pravico, sočutje in ljubezen. A glejte, pravica molči, sočutje in ljubezen molčita! Proti zločinu, ki se ga boji ves Bled, se ni ukrenilo ničesar, roka pravice ga ne doseže, ker je pač generalov šofer. In dalje; uboga vdova je šla s svojim sinom, sedmoletcem, osebnio b generalu, da mu potolči bedo in katastrofo, ki preti njej in vsaj družini. Ta jej je izrazil sočutje, vendar pa si je »mislila, da bo družina, obstoječa iz štirih nedolnih otročičev, vseno lahko še izhajala brez očeta, brez svoje poglavitne opore. Resnično, slična izjava mora v človekovem srcu izzvati odpor in ogorčenje. Ako se ne more iz lastne moči stanu primerne vsdrževati niti ministrova vdova, naj se pa vzdržeje in skrbni ter pripelje do cilja svoje otročice pa vdova na gospodarstvu, ki je od početka zastavljeno v tem smislu, da ga more uspešno voditi le mož gospodar.

PREVOJE PRI LUKOVICI.

Naš živinosdravnik g. Filip Paher je pač priden »samostojen kmet« bres kmetije, toda silno len živinosdravnik in zato ni žudno, še ljudstvo soper njega godrnja, saj plačuje visoke davke tudi za g. Pahorja, ki pa ne izvršuje vselej svojih dolžnosti. Spomladi je poginila posestnici-vdovi Mariji Kurent na porodu lepa kobila. Spretnemu živinosdravniku bi jo bilo moglo rešiti, toda naš g. Paher ni hotel priti, ker je bilo ponoči, kobila pa hočeje tudi ponoči šrebiti. Kmalu nato je poginila iz istega vstroka svinja reynepna gosiažu Jakobu Jeretina. Kar je

bila noč, se bile tudi tu vse prošnje samam: g. Paher je »čeval posteljec. Dne 28. t. m. zjutraj ugodaj je teletila krava vdovi Klopčič, ki je vsa v skrbeh poslala po g. živinosdravnika Pahorja. Bile je okrog pol 2. ure ponoči. G. Pahor, ki je prišel okrog 1. ure iz gostilne domov, ni hotel priskočiti na pomoč. Uboga vdova se je vsa sbešana satekla k nekemu domačemu živinosdravniku v Deb, ki je, dasi od daleč in ponoči rad prišel in rešil ubogi šeni vsaj kravice, da je tele poginilo.

Tako našemu ljudstvu inginja živina iz hlera ne samo zaradi pomanjkanja krme, temveč tudi zavoljo zanemarjanja stanosvkih dolžnosti tukajšnjega živinosdravnika g. Pahorja. Zato pozivljamo morda dajno kroge, da poskrbo vse potrebno, da bo g. Paher izvrševal svoje stanosvske dolžnosti, če treba tudi ponoči, ali pa nam dajo drugega živinosdravnika, ki bo svoje dolžnosti vestno izpolnjeval, kakor jih moramo tudi mi, ki plačujemo davke.

VISNJA GORA.

Pred ljubljanskim deželnim sodiščem je dobil dne 21. oktobra t. l. tukajšnji demokratski hujkač sodni kancist Rudolf Habjan zaslužno plačilo. Lanskoleto je Habjan očital našemu bivšemu učitelju Dermelju nemščurstvo, vsled česar ga je slednji po svojem zastopniku dr. Adlešču tožil. V tej pravdi, ki je tekla nad eno leto, je bila zaslišana skoro cela Visnja gora, nobena priča pa ni mogla potrditi Habjanovih očitkov, ampak so skoro vse priče potrdile, da je bil g. Dermelj zgleden učitelj in vseskozi narodnega mišljenja. Tekom razprave smo imeli priliko opazovati, kje se denuncijanti in obrekovalci našega poštenega učiteljskega. Sodni kancist je namreč napravil proti g. Dermelju še poprej v zvezi s drugimi tukajšnjimi demokratskimi veljaki ovadbo na višji šolski svet. To ovadbo je s posebnim priporočilnim pismom podprle tudi tajništvo JDS in priporočilo g. višjemu šolskemu nadzorniku Gangliu, naj ovadbi ustreže in g. Dermelja premešči. Višji šolski nadzornik Gangli ni našel nobenega povičja, da bi postopal proti Dermelju, ker so se ovadbe izkazale kot lažnive, sad naših demokratskih spletkarjev. Habjan je bil pred okrajnim sodiščem v Ljubljani dvakrat obsojen radi žaljenja g. učitelja Dermelja, a se je obakrat pritožil, sedaj pa je tudi deželno sodišče izreklo nad njim svoje obsodbe ter potrdilo s tem, da se o Habjanu nismo nikoli motili, ker ga vseskozi poznamo kot hujkača in političnega nestrpnega, ki vedno neti med tukajšnjim prebivalstvom propir ti s lažnivimi ovadbami dela sovražstvo med tukajšnjimi domačini. Hvalecni smo sodni oblasti, da je Habjana premeštal v Prekmurje, ker upamo, da bomo imeli sedaj mir, ker se slati sodnemu uradniku ne spodobi ljudstvo hujskati.

BOH. BISTRICA.

V nedeljo 6. t. m. se ponovi pri nas igra »Mikova Zalaz«, ki so jo preteklo nedeljo našli igralci tako izbornio in naravno igrali, da so vzbujali splošno začudenja. Ker nam igra pretresljivo slika boj naših ljudi na Koroškem za križ častni in svobodo zlato v času turških navalov, so udeleženci s velikim zanimanjem sledili prizorom.

IZ MAVČIO.

Preteklo nedeljo je zopet oživelo naše izobraževalno društvo in nam priredilo s svojo predstavo prav prijeten večer. Igrali so namreč Finžgarjevo »Razvalina življenja«. Bil sem prav prijetno iznenađen že pri prvih točkah sporeda s pevskim sborem. Z igro samo se imeli nekateri igralci posvećilni večer, ker odhajajo k vojakom. Zate je bilo premalo časa, da bi se mogli vživeti docela v igro, a lepo je slišati mladega fanta, ko pravi: »Rad bi vseeno še igral, predno gremo vojake služiti. Videl sem, da je storilo društvo lep korak naprej od onega časa, ko se se vršile prireditve še v stari šoli brez pravega odra in dvorane. Vsi so pogodili dobro, zadovoljni smo bili in prijetno mi je bilo pri srcu, ko vidim, da se je iz tako malenkostnih početkov razvilo naše izobraževalno delo do te višine. Torej fantje, dekleta, igralci in pevski zbor, potrudimo se, da ne bomo sadnji! Proti onim pa, ki jim še vedno ne gre v glavo, češ, kaj potreba iger in društva, pa s smotrnim delom in častnim obnašanjem dekažimo, da je krivična vsaka zapreka, ki se dela društvu od njih strani. Kako se vendar še čuti dobrodejni vpliv izobraževalnega društva in kakšna razlika med naše mladino preje in sedaj.

Tedenske novice.

Politične.

p Shod SLS se je vršil 28. oktobra v Trzinu. Govorila sta poslanca Brodar in dr. Korošec, ki je zlasti poudarjal, da bo Jugoslavija šele takrat trdna na znotraj in zunaj, ko bo tudi Bolgarija v okviru Jugoslavije.

p Kralj Aleksander in ministrski predsednik Pašić sta se vrnila iz Pariza v Beograd. V Ljubljani se jima je pridružil pokrajinski namestnik Hribar in ju spremljal do Zagreba.

p Razdelitev Slovenije. Vlada je predložila zbornici zakonski načrt o upravni razdelitvi države. Slovenija je razdeljena na dve oblasti — ljubljansko in mariborsko. — K ljubljanski bi spadal tudi sodni okraj Laško in del sodnega okraja Brežice. Velika Dolina bi spadala pod Zagreb, Osilnica pod Karlovec, Dolnja Lendava pod Varaždin, Prezid in Zumberk pa pod Ljubljano. Skupščina bo še sklepala o tem.

p Narodna skupščina je bila radi spota z Mažarsko poklicana k zasedanju, seveda je vlada že prej vse sama ukrenila. Posamezne stranke so podale izjave. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril dr. Dulibič, ki je izjavil, da je treba mažarskim poskusom, ki merijo na razpad naše države, narediti konec. Med protivladnimi poslanci je silno vrelo, ker vlada ni pravočasno sklicala skupščine, ki edino ima pravico sklepati o važnih korakih.

p Naša zunanja politika je taka, da imamo povsod same sovražnike. Italija bi nas danes rajši požrla kot jutri, kljub temu da so naši državniki velik del našega telesa vrgli v njeno žrelo. Na jugu vodi proti nam albanske tolpe, pri sporu z Mažarsko vedno spletkari proti nam, dasi na zunaj dela prijazen obraz. Mažarska se še ne bo odpovedala načrtu, da prej ali slej upstavi staro ogrsko kraljestvo in Avstrija bi v slučaju kakšnih zapletljivostv takoj skočila med nas. Vrh tega nam Francija ni prijazna, ker nanjo vplivajo Italijani in mora držati z Avstrijo in Mažarsko, ki bi jih rada spravila skupaj samo zato, da se ne bi Avstrija združila z Nemčijo in tako povečala njene moči. Anglija trdno zasleduje načrt, da ustanovi veliko podonavsko skupno ozemlje, ker bi imela sama v gospodarskem oziru velik profit. Edin naš prijatelj bi mogla biti Bolgarija, ki je pa Srbi ne morejo videti. In vendar bi Jugoslavija združena z Bolgarijo v eno državo tvorila veliko silo, posebno še zato, ker bi se s tem tudi notranji položaj znatno zboljšal. Zakaj potem bi res postala vsa plemena enakopravna, prijateljstvo med njimi bi se upostavilo in država bi s tem dobila na znotraj trdno oporo. Bog daj ljudem pamet!

p Radičeva stranka je zavzela odločno stališče proti Kariu.

p Vojska v Albaniji. Italija je albanske tolpe dobro oborožila ter jih polala proti nam. Naša armada se je nekaj časa branila, potem pa je podvzela ofenzivo. Pogoda je

albance daleč nazaj ter zasedla mejo iz l. 1918. Albanska armada šteje 12.000 mož.

p Avstrijakant je postal minister Pribevič. Njegovo giasilo namreč piše o uradništvu v južni Srbiji sledeče: V Južno Srbijo je bilo poslano najslabše uradništvo, največ tako slabo, da sploh ni imelo izobrazbe za državno službo. Uradniki v teh krajih so bili popolnoma korumpirani: delali so zlate novce, za strankarske interese, za osebne koristi, drzno, odkrito in nesramno so se norčevali iz zakonov in temeljnih moralnih predpisov. Ni potem čudno, če je prebivalstvo izgubilo vsako zaupanje v naše zakonodajstvo in spoštovanje do uradnikov in da so mnogi pobegnili v gorovja ter pričeli ubijati, ropati in požigati hiše po srbskih vaseh. — Kadar mi tako pišemo, tedaj smo protidržavni hujskači, s katerimi bo treba temeljito obračunati.

p Mažarska sme imeti po trianonski pogodbi 35.000 vojakov, ima jih pa 70.000. Čemu?

Domače novice.

Seja županske zveze za Slovenijo.

Dne 10. novembra ob 2. uri popoldne se vrši v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani seja županske zveze za Slovenijo, h kateri vabim vse odbornike in namestnike.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva o organizaciji županske zveze.
3. Organizacija županskih tečajev.
4. Ali naj se odzvamejo vojaški posli občinam in zopet vrnejo političnim oblastim.
5. Združenje občin.
6. Slučajnosti.

Prosim vse odbornike, da o vsaki točki že vnaprej razmislijo, da bomo mogli kar najbolje ukreniti. Ker je isti dan občni zbor J. K. Z. bomo dan na ta način temeljito izrabili in upam, da nobenega ne bo manjkalo. Za slučajnosti prosim stvarne predloge.

Ivan Stanovnik, l. r.
državni poslanec in načelnik županske zveze za Slovenijo.

d Naročnikom v Nemčiji in Ameriki smo poslali račun za zaostalo in letošnje naročnino. Kdor zneska ne more poslati po kaki banki, naj istega takoj pošlje v priporočnem pismu, ker moramo sicer list s koncem meseca novembra ustaviti.

d Ta in prihodnji teden agitirajo socialisti za svoj list »Naprej«. To je tisti list, ki je svoj čas tako boogokletno pisal o sv. Rešnjem Telesu, da je celo dr. Tevčar ogorčeno odklonil tako pisanje, Verni ljudje ga ne bodo naročali.

d Socialist je hodil od hiše do hiše ter agitiral za »Naprej«. Ko ga neki delavec kljub zgovornemu prigovarjanju ni naročil, je vzdihnil ubogi agitator: »Ko bi našel vsaj deset takih ljudi kot ste Vi.« »Zakaj,« se je začudil delavec, »saj vendar nisem naročil.« »Zato pa pravim, da bi jih rad imel deset takih, ker dosedaj sem jih imel sto.«

d Stanovanjsko naredbo, ki sedaj velja, je izšla v Uradnem listu št. 130, 28. oktobra t. l. Kdor ima s temi zadevami kaj opraviti, naj si naredbo naroči in prouči.

d Prodaja mleka v Ljubljani. Mestni magistrat objavlja, da je od 1. novembra 1921 prepovedana v Ljubljani vsaka prodaja mleka po ulicah in trgih, ker je uspešna kontrola tega mleka nemogoča. Istotako je prepovedan direktni dovoz od mestnega magistrata nepreizkušene mleka posameznim prekupčevalcem in zavodom. Mestna mlekarna v Ljubljani, Vojaška ulica št. 10, pa sprejema vse mleko z dežele, ako odgovarja minimalnim kakovostnim zahtevam, ter plačuje mleko po maščobi. Potvorjeno mleko se neplačano zavrne. Kmetovalci bližnje ljubljanske okolice pa smejo svoj zajamčeno lastni pridelek mleka dovažati v Ljubljano strankam direktno na dom, ako se izkažejo s tozadevnim potrdilom dotične stranke, ki se ima vsak mesec obnoviti, in s potrdilom županstva domačega kraja dovažalca, da dovažata lastno mleko v Ljubljano. Mleko kmetovalcev, ki bodo dovažali svoj lastni pridelek strankam na dom, se bo od strani mestnega magistrata stalno preiskovalo. Strankam, ki se bodo preizkušnjam protivile, ali pri katerih se bo dvakrat konstatirala potvorba mleka, se bo prepovedalo za daljši rok dovažanje v Ljubljano in se bodo ovadile državnemu pravdnistvu.

d Srbska radikalna stranka se hoče razširiti tudi v Sloveniji. Izdajati je začela list »Radikal«, ki izhaja v Kočevju. Tudi srbska stranka zemljoradnikov išče pristašev po Sloveniji in bo izdajala list »Nova vas«. Največ pristašev upa dobiti med samostojnejši, ki so v velikem delu silno ogorčeni nad izdajalsko politiko svojih voditeljev.

d »Slovenski Narod« pripoveduje, da se opaža pri nas po mestih in po deželi gibanje za pravoslavje. No, no, če gredo svobodomiselnici v pravoslavje, je čisto prav. Mrtveci spadajo v mrtvo vero.

d Slika iz Amerike. Amerikanski dnevnik »Glas naroda« piše: »V najbogatejšem mestu najbogatejše države na svetu, v New Yorku, je na stotisoče ljudi, ki stradajo. Industrija deloma počiva, deloma pa toliko proizvaja, da je »za sproti«. Na vsakem vogalu je videti brezposelne, parki so jih polni, pa tudi veže in hodniki niso brez njih. Vlačijo se naokrog kot sence. Prošiti jih je sram, kljub temu, da se da iz oči vsakega razbrati mila prošnja. Kako žive je nepojasnjeno, kako morejo živeti je nepojmljivo. S koščkom kruha in čašo kave, darov raznih dobrodelnih družb, bi se niti dete ne moglo ohraniti pri življenju. Oblečeni so v ponošene razcapane obleke, in med njimi jih je precej, ki nosijo na prsih odlikovanja, katerih so bili deležni v svetovni vojni. Vlačijo se naokrog, navidezno mirni, hlapčevsko ponižni in v božjo voljo vdani.

Naša zemlja je tako čudovito blagoslovljena, da potrebuje samo sejalec in žanjca. Orača ji ni treba. In ta čudovita zemlja je tako protipostavna, da sejejo milijoni, dočim samo tisočeri žanjejo, spravljajo in zaklepajo ter rajši puste, da pridelek segnje, kot da bi se sestrđani naidel.

d Belokrajino hočejo odločiti od Slovenije in jo priklopiti Hrvatski. Ta novica se je razširila po Belokranjskem in povzročila povsod mnogo upravičenega ogorčenja. Belokrajina ima zveze z Novim mestom, pri katerem hoče ostati, s Hrvatsko pa radi skrajno slabih prometnih razmer ne more dosti občeovati. Naj vse občine takoj ostro protestirajo in protest odpošljejo Jugoslovanskemu klubu v Beograd. Tudi županska zveza naj izreče svojo besedo. Naši poslanci bodo vse storili, da se ta nakana, ki so je liberalci popolnoma zmožni, prepreči.

d Županska zveza za kraj Črnomelj ima v nedeljo dne 6. novembra sejo ob pol 11. uri dopoldne v gostilni M. Skubic v Črnomlju. Vabijo se tem potom vsi odborniki, da se zanesljivo udeležijo. — Načelnik.

d Mobilizacija živine. Županstva so dobila sporočilo, da se bo te dni vršil delni vpoklic živine in voz. Tozadevne komisije da se bodo ozirale na gospodarske razmere posameznikov. Odškodnino bo določilo ministristvo.

d Nova cerkev se bo zidala v Šiški, kjer je že skrajna potreba. Pobirali se bodo tudi prostovoljni darovi. Naj bi se načrt čimprej uresničil, da se gotovo obljubena Šiška versko nekoliko bolj poživijo.

d Nad 700 vagonov živine je zastalo po progi od Maribora do Logatca radi prepovedi uvoza v Italijo. Živina je trpela lakoto in žejo. Velik del so jo zaklali in jo tako poslali naprej.

d Sodišče za pobijanje draginje je začelo poslovati v Ljubljani. Pobijalo bo draginjo pri kmetih, če bo kdo kakšno stvar za dva krajcarja dražje prodal, verižniki in trgovci pa bodo še naprej lahko odirali za stotisoče.

d Častni večer s koncertom priredi »Ljubljana« svojemu častnemu članu Jakobu Aljažu, kn. šk. duh. svétniku, župniku zlatomašniku na Dovjem pod Triglavom, v ponedeljek, dne 7. nov. v Unionu. Pri tej priliki mu izroči srebrni venec kot znak častnega članstva. Venec je razstavljen v oknu Jugoslovanske knjižarne, obdan od Aljaževih skladb v družbi »Mohorjeve pesmarice«, s katero je Aljaž slovensko petje tako dvignil in veselje do lepega petja zasejal v našo zadnjo vasico. — Pri koncertu se bodo poleg dveh Aljaževih peke slovenske umetne in narodne pesmi. — Spored je torej pester, skladbe niso le umetniški na višku, ampak tudi ušesu prijetne, živahne, polne blagostasja. Zato bodo obiskovalci od tega koncerta imeli užitek, kakor še malokdaj.

d Državni prazniki. Piše se nam: Gospod urednik, kaj pravite, kaj bi rekli demokrati, ko bi duhovnik denunciral kakega uradnika ali častnika, ki je prepozno prišel k maši ob narodnih praznikih, in ko bi mu očital, da je sovražnik države in pohujševalec ljudstva? Gotovo bi se vsi zgražali in mu metali v obraz: Najgrši je pač muzikant, ki se nazivlje denuncijant. In vendar bi denunciacija bila vsaj resnična in upravičena. Pa se li kdaj kaj takega sliši, dasi se take zamude povsod dogajajo? Nikdar! Duhovnika pa vsak klepetec že denuncira na najraznejše oblasti. In zakaj? Zato, ker skrbi, da se narodni

prazniki slovesno obhajajo, pa nevedneži ne vedo, kaj in kako je predpisano. Na Vidov dan je zadušnica (črna matica) za padle junake na Kosovem polju. Tedaj se ne poje »Bože pravde«, ker se slovesna pesem ne strinja z žalostnim spominom; demokrati pa te naznanijo po vseh listih in tožijo pri vseh oblastih, kak izdajica si. Stem kažejo ti ljudje, kake praznine so.

d Verska »enakopravnost« je zagotovljena v ustavi, kjer je še posebej rečeno, da se izdatki za verstvo razdeljujejo med posamezna verstva po razmerju moči in po dokazani potrebi. Sedaj pa pogledimo, kako se g. minister v novem proračunu drži teh ustavnih določil. Po zadnjem ljudskem štetju je v naši državi 47 odstot. pravoslavni, 39 odstot. katoliški, 11 odstot. mohamedanski in 3 odstot. državljani drugih ver (judovske in protestantovske). Proračun pa izkazuje, da se od izdatkov za verstvo uporabi 60 odstot. za pravoslavje, 23 odstot. za katoličane, 15 odstot. za mohamedance, 3 odst. za ostala verstva. In to kljub temu, da je splošno priznано, da je sedaj potreba za katoliško verstvo najnujnejša.

d Wranglove čete. V Ratečah na Gorenjskem je neki Wranglovec brez vzroka ustrelil posestnika Jožefa Mežika, ko se je peljal z vozom s polja domov. Druge sovaščane je obdelaval s puškinim kopitom. Sploh se pa ti Wranglovci tako barabsko obnašajo, da so naravnost sramota za našo državo. Čemu trpi to sodrgo pri nas?

d Wranglovci so nekakšne sorte vojaki, ki jih je menda iztaknila vlada neke med ljudožrci v Afriki ter jih poslala v naše obmejne kraje, da »vzdržujejo red«. Ta red je tak, kot je samo med razbojniki. Noben človek ni varen pred temi divjaki. Radi obilnih pritožb od vseh meja je poslanec Ljudske stranke Vl. Pušenjak vložil interpelacijo na pristojnega ministra. Odrejene so preiskave, od katerih upamo, da bodo upostavile na mejah zopet evropske običaje.

d Velik udarec za g. učitelja Lapajne v Cerkljah. Pokrajinska vlada je ostro prepovedala učiteljem v šoli politizirati. Učitelj Lapajne v Cerkljah je radi tega ves iz sebe, ker sedaj ne ve, o čem bi otrokom v šoli govoril.

d Radi skrajno neprilovnega voznega reda na progi Ljubljana-Kočevje — vlak mora stati celo uro v Grosupljem — je storil poslanec Škulj odločne korake pri železniški upravi, da se vozni red tako izpremeni, da ne bo treba potnikom v Grosuplju zmrzovati.

d Postaja Zlebič ob kočevski progi nima čakalnice, dasi je tam veliko prometa. Ljudstvo mora pozimi v mrazu in burji čakati vlaka. Poslanec Škulj posreduje pri železniški upravi, naj se napravi čakalnica.

d Kamniški vlaki vozijo od 1. novembra dalje na glavni kolodvor Ljubljana in tudi od tam odhajajo.

d Zgleden vzgojitelj. V liberalni »Dmovini« obljubuje neki svobodomiselni liberalni učitelj, da bo začel s farško gonjo z najbolj umazanim kalibrom. No, mi smo že zadnjič povedali, da nam taka gonja samo koristi, zakaj ljudje niso tako neumni, da bi sodili duhovnike po lažeh, ki jih priobčujejo o njih liberalni listi, tem-

več primerjajo požrtvovalno delo duhovnika z »delom« svobodomiselnega liberalnega učitelja ter potem sodijo. Zanimivo pa je vsekakor, s kakšnimi rečmi se peča domišljija liberalnega vzgojitelja. Za vzgojitelja zelo primerno.

d Navdušen cerkven pevec je postal svobodomiselni učitelj Lapajne v Cerkljah pri Kranju. Ker so pevci peli slovenski: Pravde Bog, jo je on kar spodaj zakrožil po srbsko. Obrekljivi ljudje pa pripovedujejo, da se doma tiho, pa toliko bolj pridno za vsak slučaj vadi: Gott erhalte, Gott beschütze.

d Hladnokrvna kuharica. Naš prijatelj L. P. je šel te dni po neki stranski ljubljanski ulici. Kar se nekeje z okna doli vsuje nanj precejšnja množina kuhanih krompirjevih olupkov. Ko prijatelj pogleda kvišku, vidi ob oknu stati kuharico s silno mirnim obrazom. Naš prijatelj jo opozori ne preveč prijazno in ne preveč tiho, da si take predrznosti s krompirjevimi olupki kratkoma ne dovoli. Na kar pa je naša kuharica zelo mirno in prijazno odgovorila: »Pri moji plači 200 kron vendar ne morete zahtevati od mene, da bi Vas obsula s čokolado in bonboni,« na kar je okno uljudno zaprla, prijatelj pa si je otrs al olupke s klobuka.

d Kako se dobi stanovanje. Delavca Zalokarja v Mariboru so vrgli z družino vred na cesto. Mož je naložil vse svoje pohištvo z ženo in otroki vred na voz in ga zapeljal pred stanovanjsko komisijo. Ta je imela ravno sejo in je — da se je znebila neprijetnega bremena — Zalokarju takoj nakazala stanovanje.

d Slovencev v Beogradu je 1230.

d Vsi časopisi v Zagrebu so se znatno podražili.

d Dolgi večeri. V jeseni smo. To nam govore gola drevesa in krajši dnevi, dasi pripeka med dnevom solnce kakor v avgustu.

Kar naenkrat bomo v zimi z njenimi dolgimi večeri. Pa kaj naj bi bili dolgi? Saj se nam že obečajo — plesi, veselice in razni halo! Začeli smo še prej nego druga leta. Seveda, ples mika, z njim se najlaže napolni društvena prazna blagajna. Ali je pa vredna društvena blagajna, da se radi nje vabi na ples, ki požro toliko denarja! Visoke vstopnine, nove obleke, novi čevlji — pa kdo naj pleše lačen in žejen? Društva naj bi imela pred očmi rajši občni blagor nego pa svojo blagajno. Ali ima narod, ljudstvo od plesov kakšno korist? Med vojno je bilo vse tako veseljačenje prepovedano, ali živimo sedaj v boljših gmočnih razmerah? Ne, prav gotovo ne. Srednji t. j. uradniški stan je sedaj še na slabšem, zato naj bi se društvene prireditve omejile, plesi pa pripustili verižnikom in veletrgovcem, ki imajo obilo denarja. Kaj naj se pa nudi ljudstvu, narodu? Mar-li samo resno predavanja? Da, predavanja naj se nudijo našem uljudstvu, predavanja pred vsem in o vseh važnih vprašanjih. V mestu in na deželi naj se predava. Ali nič drugega ne nudite nam — revežem? Pač! Dobro, zabavne, poučne igre naj se igravo križem naše ožje domovine, prepevajo naj se naši lepi zbori. In dolgi zimski večeri kako naj se še prežive? Z dobrimi prijatelji in to so — dobro, lepe knjige. Po trudapolnem

dnevnom delu kako dobro dá oddih z lepo, zabavno, pošteno knjigo! Preskrbite se in dolgi jesenski ter zimski večeri se vam bodo zdeli — kratki! — Ivanka.

d Dekliški tečaj za dekleta in žene celjskega okrožja priredi Slov. kršč. socialna zveza v nedeljo, 20. novembra v Celju (Narodni dom, velika dvorana). Spored: Ob 8. uri sv. maša s pridigo v župniški cerkvi. Od 9. do 13. (1.) ure tečaj s sledilnimi predavanji: 1. Splošna izobrazba žene in mladenke. 2. Zgodovina naše države. 3. Ženske organizacije. 4. Orlice. 5. Dekliške zveze in njih organizacija. 6. Časopisje. Ob 14. (2.) uri popoldne: Večernice v župniški cerkvi. Ob 15. (3.) uri popoldne »Mala pevka«, spevoigra v 5. dejavnosti, ki jo uprizaro Slov. katol. izobraž. društvo v Celju. Mladike in žene pridite! Vsaka naj ima pripravljen listek z imenom in natančnim naslovom.

d Sokolski učitelj. Na enorazrednici v Soteski pri Toplicah deluje učitelj Ivan Zen in sicer tako, da je iz ondotne občine šlo že več pritožb na šolsko oblast glede njegovega obnašanja v šoli. Letos pa je imel ta učitelj dve preiskavi, ki sta si po vsebini zelo podobni. Prvo preiskavo je imel učitelj Zen letošnje poletje zaradi psovke »fart«, ki je bila v velikih lepih potezah napisana na šolski mizi, ko je prišel ondotni župnik v šolo učiti. Istočasno se je nahajala na šolski mizi beseda »nagobčnik«, kar spričuje, da se je pisec obeh besedi resno bavil s kancelarparagrafom. Sokolski otroci, ki so to pisavo videli, so rekli, »da je to zapisal tak, ki se je učil, laja« pisati. Pri preiskavi je učitelj Zen zanikal krivdo. Letošnje jesen je sledila druga preiskava, ki nekako osvetljuje prvo, in katero je imel ta učitelj zato, ker je v šoli psoval Orie »čuk« in tudi rabil prav nizko primero rekoč: »Pri nas imamo mucko, kateri včasih pravimo oreč, včasih pa čuk.« Pri preiskavi je učitelj to utajil, vendar so otroci v polnem obsegu to potrdili, da je slišal učitelj v predpreiskavi, katero je napravil v šoli na lastno pest in v lastni zadevi, vplivati na otroke. Slišimo tudi, da se je pri urah dni preiskavi obnašal arogantno, da je poudarjal svoje sokolstvo, udrihal zopet po čukih, obenem pa tajil svoje čukovanje v šoli. — To so gola dejstva! Radovedni smo le, kaj bo storila v tem naravnost kričečem slučaju višja šolska oblast, ki jo sicer zelo radodarna s lažnimi proti krščansko-misločnemu učitelstvu! Tak človek, ki se še ni otreseš pculčnih priimkov, čukovanja in psovanja kršč. organizacij, sploh ne spada v naše šole! Sokolom pa čestitamo na tako olikanem članu, ki širi svojo kulturo v šoli s prostaklinski psovkanji!

d Preoblasten gospodar. Znani ljubljanski sokol okrajni oficial Anton Gregorič je bi te dni obsojen pred tukajšnjim sodiščem na 3000 K globe in povračilo stroškov, ker je napravil lažnivo ovadbo proti svoji služkinji Franciški Pogačar iz Hudega. Radi lažnive ovadbe je bila Pogačarjeva po nedolžnem zaprtja 14 dni, sedaj je pa prišla kazen za obrekljivca. Sodišče je izreklo, da zakon ščiti enako čast služkinje kakor čast visokih gospodov in da tudi ljubljanski sokolasi ne smejo brez kazni delati lažnivih ovadb.

d Kdaj je padel prvi sneg v zadnjih 25 letih? 1896 27. nov. 1897 25. nov. 1898 15. dec. 1899 16. nov. 1900 16. okt. 1901 24. nov. 1902 17. nov. 1903 14. nov. 1904 16. nov. 1905 25. okt. 1906 27. okt. 1907 20. novembra. 1908 8. nov. 1909 19. nov. 1910 19. nov. 1911 17. jan. 1912 in 12. nov. 1913 18. dec. 1914 19. nov. 1915 30. okt. 1916 21. okt. 1917 25. nov. 1918. 18. nov. 1919 2. novembra. 1920 8. nov. 1921 24. okt.

d Kakšno bo vreme leta 1922? Znani vremenoslovec Pera Manojlovič, ki ima baje s svojimi vremenskimi prerokovanji še precej sreče, piše:

Vreme od 23. oktobra 1921 do 12. februarja 1922 bo približno isto kot minula dva meseca. Torej hladne noči in hladnejši toda jasni dnevi.

24. okt. 1921 in 14. ter 18. januarja 1922 bo najbrže nastopilo spremenljivo vreme in bo padlo nekoliko dežja (ali snega). Večja izprememba vremena do 12. februarja se ne more pričakovati. Če bi se pri vsem tem pripetila kakšna izprememba na severu, ki je ni mogoče naprej vedeti, bo padel le suh sneg, ki bo ostal.

12. febr. se začne deževna (ali snežna) doba. Vsak mesec nato bo en dober dež (v marcu dva).

12. febr. (dva dni prej ali pozneje tudi mogoče) izdaten dež (sneg), 26. in 28. manj izdaten.

13. marca zelo izdaten dež, 27. slabši (marec in avgust se ne držita vedno točno naših napovedi).

10. aprila izdaten dež.

7. maja slab dež.

9. junija dober dež, 30. slabši.

25. do 28. julija bo najbrže spremenljivo vreme.

22. avgusta slab dež.

6. in 21. septembra dež, in sicer 6. slabši, 21. zelo izdaten.

18. oktobra izdaten dež.

November in december bodeta brez večjega snega in dežja.

In pri vsem tem bo leto 1922 solčno leto. Zakaž razen povedanih dni bo vedno lepo vreme, torej tudi vroče poletje.

Tako prerokuje Pera Manojlovič menda za Srbijo. Če bo držalo to za Srbijo, bo tudi za nas precej isto. Vprašanje pa je, če ima mož prav. Zato sviačnik v roke, zapisavati v koledarček ter primerjati s temi podatki.

d »Kmetijski list« in — javna morala. V št. 38 z dne 22. septembra t. l. se »Kmetijski list« za moralo poteguje. Naštevava več slučajev javne nemorale n. pr. afero Pesek, afero Štrifot, samomor baletke, obdoba Vehovec, ljubljanski vagoni itd. Nazadnje pristavlja: »Pride čas, ko bomo mi zagrabil za vlado in tedaj si bomo šteli v čast, da bomo izvršitelji poštenosti in tedaj bo naša dolžnost, da bomo obračunali z vsemi, ki so grešili proti javni morali.«

Da bodo prišli gotovo vsi rušitelji javne morale takrat pred sodni stol »Kmetiskega lista«, mu hočemo v spomin poklicati poleg zgornjih slučajev še dva, ki kršita javno moralo.

To je prvič neki list, tednik, kateri v številki 31 z dne 4. avgusta t. l. kliče pozdrav nekemu imenitnemu možu, o katerem je pa znano, da njegova prava žena hodi v Ljudsko kuhinjo, njegova »gospa« pa ga v kočiji spremlja po njegovih potih. Da mu kliče Ave, to bi bilo že v redu, ako se namreč ozira na njegova dobra dela, katerih ima vsak človek nekaj; a da si ta list v očigled javne morale ne upa pribiti k zgornjim slučajem tudi te »afere«, to je znamenje, da dotični list ne piše dosti natančno o javni morali. In ali veste, kateri je dotični list? To je »Kmetijski list« št. 31 z dne 4. avgusta tega leta.

Drugič: Je zopet neki list, tednik, kateri vpilje »Hijenele« nad nekaterimi drugimi listi, ki so imeli pogum primerjati Ferdinandovega morilca Prinčipa z Čolakovičem in Štejičem. Dotični list je zopet »Kmetijski list« z dne 4. avgusta t. l. št. 31. Bodi mu povedano, da je po katoliški mo-

rali umor smatrati za umor, pa naj bo tisti, ki koga zavrtno umori Prinčip ali pa Čolakovič ali pa Miloš Obilič. »Kmetijski list« seveda tega ne bo verjel in bo še naprej razlagal svojo vero in svojo moralo. Pa naj jo, mi mu tega ne moremo zabraniti; samo toliko značajan naj bo, da bo priznal, da razširja svojo vero in brani svojo moralo. Da je pa njegova vera in morala vsaj glede zavrtnega umora popolnoma nasprotna katoliški morali, to nam lahko brez skrbi verjame. Zato naj nikar nikdar več ne vpilje po svojih predelih: Mi zagovarjamo in branimo vero (namreč katoliško), ampak kar naravnost naj pove: Mi bi radi, da bi katoliška vera bila taka, kot bi jo mi radi, in da bi rimski papež in škofje razlagali moralo in sveto pismo tako, kot ga mi razlagamo.

Nič ne rečemo: Takole »moraloc« je včasih prav lahko izpolnjevati in mi bo postali najbolj vneti pristaši Samostojne kmetijske stranke, ako bi bil Kristus rekel Pucljem in Mrmoljam: »Pojdite in učite vse narode. Kdor vam bo verjel, bo izveličan, kdor ne, bo pogubljen.« Toda sedaj smo se učili, da je Kristus te besede govoril apostolom in njih naslednikom. Zato se moramo le njihovega nauka držati, pa naj nam bo ta nauk ob kakih časih prijeten ali pa neprijeten. Tisti list, ki piše v skladu s tem naukom je katoliški list in tista stranka, ki bo delala po teh naukih in navodilih, se bo imenovala katoliška stranka. Vemo pa, da so tudi katoliški časnikarji zmotljivi ljudje, ki jim more uiti sempitje kaka beseda ali trditev, ki ni več v skladu s katoliškim naukom. In če nam bo »Kmetijski list« kak tak časniški nauk tako-le lepo in mirno dokazal, kot smo mu mi sedajle njegovega, pa mu bomo celo hvaležni in bomo rekli, da je to njegovo dejanje bilo v prosep javne morale. Zatorej brez zamer! — Eden, ki se na sv. Pismo zarume vsaj toliko kot se »Kmetijski list«.

d Umrl je v Celju č. g. Franc Ogradi, star 85 let. Pokojnik je bil mnogozaslužben za narodno in versko stvar na Sp. Štajerskem. Ostal je čilega duha prav do zadnjega. Bog mu bodi večen plačnik!

d Umrla je v Ljubljani gđ. Marij Križman, ki je bila velika prijateljica in dobrotnica slovenskih slepcev-invalidov ter jim je tudi zapustila svojo hišo.

d Smrtna nesreča na Viču. Dne 30. oktobra je bila l. 1909. na Viču rojena Ana Remžgar z Viča št. 96 povožena na železniškem prelazu pri pokopališču na Viču. Bila je takoj mrtva. Deklica je šla na pokopališče. Ko je prišla na drugi tir, se je pripeljal brzovlak št. 14, ki jo je zadel na leto stran glave, jo podrl na tla in jo vlek el še kakih 20 metrov naprej. Prečnice so bile zaprte.

d Požar. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru se je na nepojasnen način vnel voz z 10 sodi petroleja. 6 sodov so rešili, drugo so zvrnili v jarek poleg tira, kjer je z vagonom vred vse pogorelo.

d Strela. Na Gorjušah v Bohinju je udarila strela prejšnjo nedeljo zvečer v hlev posestnika Mlakarja. Ubila je konja, kravo in kozo ter zanetila ogenj, ki so ga kmalu pogasili. Ta mož ima sploh nesrečo.

Lansko leto mu je vzela davica tri otroke, pred nekaj leti mu je eksplodiral dinamit, ki ga je grel v peči, ter mu pri tej priliki ubil mater.

d Velik gozdni požar na Velebitu. Že skoraj 14 dni gorijo gozdovi na vzhodni strani Velebita. Požar je zavzel velikanski obseg in je zahteval tudi že žrtve med prebivalci vasi, ki se nahajajo v bližini. Dim je pokril pokrajino v daljavi 30 km. Požar je uničil velikanske komplekse krasnih gozdov, v njih pa tudi množico volkov in medvedov ter druge divjačine. Oblasti so izdale stroge naredbes v svrhu gašenja. Vse okoličansko prebivalstvo je pod kaznijo prisiljeno pomagati pri gašenju in omejitvi požarov, nepoklicanim pa je prepovedano približevati se gozdom bližje nego 1 km od roba gozda. Kako je nastal požar, še ni dognano.

d Preska. V nedeljo se je vršil občni zbor »Kmetijske zveze«. Izvolili smo nov odbor in delegate za občni zbor »Jugoslovanske kmetijske zveze«. O političnem položaju in o potrebi močne politične in zadržne organizacije je govoril poslanec Sušnik.

d Kdor hoče poceni celo zbirko lepih pesmic. Naj naroči »Pevca«. Dosedaj je že prinesel 31 pesmic za razne zборе, ki so posebno pripravne za manjše zборе. Poleg tega je v »Pevcu« dosti pouka o pevski umetnosti. Cena za celo leto je 30 K in se naroča pri Pevski zvezi v Ljubljani, Ljudski dom.

d Dva kupleta: »Šmrkov kuplet« in »Jabolčko, s tabo je križ« sta izšla v Jugoslovanski knjigarni. Prvega je uglasbil St. Premrl, drugega Anton Grum. Spremljava je lahka. Za predpustne prireditve kot naša Cena obema skupaj 4 dinarje. Naročata se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Bivše salezijanske gojence pristrčno pozdravlja in prosi njihove sedanje naslove v svrhu vabila k sestanku Al. Val. Kovačič, duhovnik sal. družbe sedaj na Rakovniku v Ljubljani.

d Dopisnici iz Motnika: Dopis je za dotično dekle žaljiv, čeprav vi niste imela namena žaliti. Zato ga žal ne moremo priobčiti.

Dobre knjige.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča sledeče knjige:

Kubična računica v novi meri s pridejano nalepko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnika in lesnega trgovca. Sestavljenko Dolžan. Cena vezani knjigi 24 K. Kdor računa po stari meri, mu bo istotako služila ta knjiga, ker ima nazorno označeno razmerje med novo in staro mero. Knjigo uporabljaj za merjenje okroglega, rezanega in tesanega lesa. Dolžan ji je nalepka do 11 do 100 in razpredelnica tež raznih lesnih vrst.

L. Majdič, Nasveti za hišo in dom. Cena 24 K, vezano 30 K. V tej knjigi dobimo polno praktičnih nasvetov kako si vsakdanje potrebščine sami pripravimo in kako si prihranimo veliko denarja. Gospodar in gospodinja si večkrat ne vesta pomagati; tu dobijo vsega, kar potrebujejo. Nasveti obsegajo gospodarstvo v hiši, kmetijstvo, vinogradništvo, živinorejo, sadjarstvo itd.; gospodinjstvom nudi knjiga poleg nasvetov o gospodinjstvu tudi veliko receptov za cena jedila in razne pijače.

Slovenski sadjar, ilustrovan list za pospeševanje sadjarstva. VI. letnik (1918). Uredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Cena 85 kron (samo še par izvodov). VII. letnik (1919). Cena 25 K. Za vsakega sadjereja in posestnika sta ta dva letnika neprecenljive praktične vrednosti.

Sidno vino ali sadjevee. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po najnovejših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil in z 42 slikami pojasnil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Cena 14 K.

Junakinja iz Štajra. Nemški spisala E. pl. Hand-Mazzetti. Prevel dr. Jož Jerše. Bralcem »Domoljuba« je krasna povest Junakinja iz Štajra, ki je v našem listu izhajala skoro nad eno leto, gotovo še v spominu. Povest je po svoji vsebini ena najzanimivejših v katoliški literaturi; polna je dejanj in pristržnih pa tudi pretresljivih prizorov. Vsakdo si želi povest še enkrat prebrati; danes je pred nami ta krasen roman v nedeljni celoti. Cena vezani knjigi 120 K; vredna je tega denarja. Knjiga bo šla iz rok v roke. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Ing. Jaroslav Foerster: Ojačen beton. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. (Znanstvena knjižnica. 2. zvezek.) Cena 48 kron. Pričujejoče delo je zopet pomnožilo našo tako skromno domačo tehnično slovnico in postavilo nov mejnik na še neizmerno dolgi poti iz odvisnosti tuje književnosti na polje tehnice do osamosvojitve, katere gotovo še v desetletjih ne bomo dosegli in katere v popolnem obsegu nikdar doseči ne moremo. Vsekakor pa moramo Jugoslovanski tehniki stremeti za tem, da obogatimo naše slovnico predvsem z onimi deli, ki so za domačo praktično uporabo, t. j. za stavbno obrt in našo industrijo, neobhodno potrebni. Ta cilj je zasledoval tudi pisatelj o ojačenem betonu. Sai je ojačen beton danes oni način gradbe, ki si osvaja vedno bolj in bolj razne stavbne načine. Pisatelj je s premišljeno razlago spravil celo snov v enostavno in pregledno obliko, s tem da je obravnaval po vrsti ploščo, tram, rebrasto ploščo in slope v takšnem obsegu, v kakršnem rabi to neobhodno vsak stavbni tehnik. Izračunani zdeli, 20 po številu, zajeti iz stavbne prakse, bodo gotovo vsakemu dobri vodniki. Z ozirom na to ne bi smelo pričujoče delo manjkati na mizi nobena stavbnega mojstra. — L. N.

Za resnice, 18 obrambnih govorov. Znani govorniki v ljubljanski stolnici dr. Mihael Opeka je izdal drugi zvezek svojih govorov, ki so globoko zasnovani, lep in razumljivo povedani in jih bo vsak z velikim veseljem in koristjo čital. Posebno naj bi jih matere kupile svojim sinovom — dijakom, ki so po mestih v veliki nevarnosti, da izgube vero. Pa tudi preprosti ljudje bodo našli premočnega zlatih zrn in srčnih uteh v teh govorih, ker so pisani preprosto in umevno. Naročajo in kupujejo se v Prodajni K. T. D. (Ničman), Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

L. Poulin, Na poti v večnost. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Stane vezana 26 kron. »To je knjiga« mi je dejal prijatelj, »ki sem jo z ljubeznijo bral, ki jo s skrbno ljubeznijo hranim in jo vedno znova z veseljem prebiram.« So namreč trenutki, prijetni in srečni in resni trenutki, ko se duša zbere in se srce pogloblja vase in preudaria preteklost ter gleda v prihodnost in se nena-doma zave, da je pot do tistega dneva, ki ga ne pove nobena natika vedno krašča. Morda že sluti konec, ali že celo vidi močeni portal, ki se vale skozni sleherni dan tisoč in tisoč: jekleno krepkih mož, nežnih deklic, cvetočih dečkov. Ljubkih otrok, ljubečih in ljubljenih žena in onemoglih starčkov. V takih trenutkih se gabi človeku vse vsakdanje, neodoljivo za-hrepeni po resnici-vodnici, ki vodi varno po tej poti, ki je še nihče ni dvakrat prehodil. In taka vodnica je knjiga: »Na poti v večnost«. Kakor lepa pesem se glase njene besede, tiho in šepetaje ti govore o večnolepih rasnicah in z ostro in resno besedo svari in opominja, da sa človekovo srce oklene — hčerke resnice — čednosti in kreposti. Kakor odmev cele pesmi o življenju pa zadoni na koncu knjige in pro-seč nlic k zaupanju in veri Vani, ki nam je vse to obljubil in je zvest in pravičen, da nam bo vse to tudi dal. Kdorkoli si, ki to čitaš, vzemi in beri — rečem ti — ne boš se kesal.

Dr. K. K. Turški križ — Tri sestre. Cena 8 kron. Kdor ne pozna teh priljubljenih Krekovih iger. Povsod so se že igrale in povsod jih občinstvo zopet želi videti na odru. Radi blažinega vpliva na srca gledalcev sta obe igre še posebno priporočljivi. — Razen teh dveh iger je dobiti tudi še zadnje Krekovo delo: **Ob vojski.** Igrakaz v štirih slikah. Cena 6 kron. Dobe se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

VII. POGLAVJE.

Barang.

Ob zvoku tega milega glasu (skrajna mlina Makedinega glasu je bil vedno eden njegovih čarov) je Orme odprl oči in zastrmel v njo. »Zares čudne sanje«, sem ga slišal mrmati. Bo za mohamedanskimi nazori navsezadnje vendar le nekaj. Na vso moč lepa ženska in ta zlata reč se ji kaj poda na njenih črnih laseh.

»Kaj pravi vaš gospod tovariš?« me je vprašala Makeda.

Ko sem ji naipre razložil, da je bolan zaradi silovitega sunka, sem ji prevedel besedo za besedo, na kar je Makeda zardela do svojih violičastih oči se z veliko naglico zagnila s pačolanom. V zbežanosti, ki je sledila, sem slišal, da je Kvik dejal svojemu gospodarju:

»Ne, ne, gospod: to ni huriska! To je kraljica iz mesa in krvi in nilejša za pogled, kar sem kdaj nad njimi odpiral oči, dasi je nepoučena afrikanška Judinja. Zbudite se, kapitan, zbudite se; vi ste zdaj izven onega peklenskega ognja. Zadel je Funge, ne vas.«

»Da«, je dejal: »razumem. Dim razstreliva me je zastropil, toda to je zdaj prešlo. Adams pražite plemenito gospo, koliko mož je vzela s seboj. Kaj pravi? Krogi petsto? Dobro, potem naj takoj napade Harmak. Zunania in notranja vrata so podrti: Fungej menijo, da so vzbudili vraga in bodo bežali. Ona jim lahko zada poraz, ki se leta ne bodo od nje opomogli, samo takoj se mora storiti, dokler se jim živci ne umire, zakaj na vse zadnje so le bolj ostrašeni kot udarjeni.«

Makeda je pozorno poslušala njegov nasvet.

»Tudi meni je to všeč: to je res dobro« je dejala v svoji čudo starinski arabščini, ko sem končal s prestavljanjem. Toda vprašati moram moj visoki svet. Kje je moj stric, princ Jozva?»

»Tukaj, vladarica«, je odgovoril glas z daj iz gneče, iz katere se je takoj prikazal postaven mož-jezdec na belem konju: bil je že visoko v srednjih letih imel je temno polt in nenavadno okrogle in debele oči. Obleden je bil v nayačno vzhodno obleko, bogato tkano, nad katero je za sklep nosil iopič iz verižic, na glavi pa čelado z verižnatimi naušniki, obleka, ki je delala popoln vtis debelustastega križarja stare normanske dobe, seveda brez križa.

»Ali je to Jozva?« je rekel Orme, ki je hodil nekoliko zadaj. »Starorimski petelin, ali ne? Narednik, povejte Jozvu, da je ierihonsko obzidje podrt, zato mu ne bo treba na trobento trobiti. Prepričan sem po njegovem videzu, da je popoln zloedi s trobento.«

»Kaj pravi vaš tovariš?« je Makeda zopet vprašala.

Pretolmačil sem srednji del Ormejevihi opomb, začetka in konca pa ne: pa že to jo

¹ Huriske so po turško večno mlade krasolice, ki strežejo »pravovernim« izvoljencem v Mohamedovem »raju«.

dnevnem delu kako dobro dá oddih z lepo, zabavno, pošteno knjigo! Preskrbite se in dolgi jesenski ter zimski večeri se vam bodo zdeli — kratki! — Ivanka.

d Dekliški tečaj za dekleta in žene celjskega okrožja priredi Slov. kršč. socialna zveza v nedeljo, 20. novembra v Celju (Narodni dom, velika dvorana). Spored: Ob 8. uri sv. maša s pridigo v župniški cerkvi. Od 9. do 13. (1.) ure tečaj s sledilnimi predavanji: 1. Splošna izobrazba žene in mladenke. 2. Zgodovina ženskega gibanja. 3. Ženske organizacije. 4. Orlice. 5. Dekliške zveze in njih organizacija. 6. Časopisje. Ob 14. (2.) uri popoldne: Večernice v župniški cerkvi. Ob 15. (3.) uri popoldne »Mala pevka«, spevoigra v 5. dejanjih, ki jo uprizori Slov. katol. izobraž. društvo v Celju. Mladenke in žene! Pridite! Vsaka naj ima pripravljen listek z imenom in natančnim naslovom.

d Školski učitelj. Na enorazrednici v Soteski pri Toplicah deluje učitelj Ivan Zen in sicer tako, da je iz ondote obšine šlo že več pritožb na šolsko oblast glede njegovega obnašanja v šoli. Letos pa je imel ta učitelj dve preiskavi, ki sta si po vsebini zelo podobni. Prvo preiskavo je imel učitelj Zen letošnje poletje zaradi psovke »farc«, ki je bila v velikih lepih potezah napisana na šolski mizi, ko je prišel ondota župnik v šolo učiti. Istočasno se je nahajala na šolski mizi beseda »nagobčnik«, kar spričuje, da se je pisec obeh besedi resno bavil s kancel-paragrafom. Šolski otroci, ki so to pisavo videli, so rekli, »da je to zapisal tak, ki se je učil »faja« pisati.« Pri preiskavi je učitelj Zen zanikal krivdo. Letošnje jesen je sledila druga preiskava, ki neka-ko osvetljuje prvo, in katero je imel ta učitelj zato, ker je v šoli psoval Orie a »čuk« in tudi rabil prav nizkoto primero rekoč: »Pri nas imamo mucko, kateri včasih pravimo oreč, včasih pa čuk.« Pri preiskavi je učitelj to utajil, vendar so otroci v polnem obsegu to potrdili, dajši je skušal učitelj v predpreiskavi, katero je napravil v šoli na lastno pest in v lastni zadevi, vplivati na otroke. Slišimo tudi, da se je pri uradnih preiskavi obnašal arogantno, da je poudarjal svoje sokolstvo, udrihal zopet po »čukih«, obenem pa tajil svoje »čukovanje« v šoli. — To so gola dejstva! Radovedni smo le, kaj bo storila v tem naravnost kričnem slučaju višja šolska oblast, ki je sicer zelo radodarna s kaznimi proti krčasnko-misločnemu učitelstvu! Tak človek, ki se še ni otreseš pculičnih priimkov, čukovanja in psovanja kršč. organizacij, sploh ne spada v naše šole! Sokolom pa čestitamo na tako olikanem članu, ki širi svojo kulturo v šoli s prostaklinski psovkanji!

d Preoblasten gospodar. Znani ljubljanski sokol okrajni oficial Anton Gregorič je bi te dni obsojen pred tukajšnjim sodiščem na 3000 K globe in povračilo stroškov, ker je napravil lažnivo ovadbo proti svoji služkinji Franciški Pogačar iz Hudega. Radi lažnive ovadbe je bila Pogačarjeva po nedolžnem zaprta 14 dni, sedaj je pa prišla kazen za obrekljivca. Sodišče je izreklo, da zakon štiti enako čast služkinje kakor čast visokih gospodov in da tudi ljubljanski sokolaši ne smejo brez kazni delati lažnivih ovadb.

d Kdaj je padel prvi sneg v zadnjih 25 letih? 1896 27. nov. 1897 25. nov. 1898 15. dec. 1899 16. nov. 1900 16. okt. 1901 24. nov. 1902 17. nov. 1903 14. nov. 1904 16. nov. 1905 25. okt. 1906 27. okt. 1907 20. novembra. 1908 8. nov. 1909 19. nov. 1910 19. nov. 1911 17. jan. 1912 in 12. nov. 1913 18. dec. 1914 19. nov. 1915 30. okt. 1916 21. okt. 1917 25. nov. 1918. 18. nov. 1919 2. novembra. 1920 8. nov. 1921 24. okt.

d Kakšno bo vreme leta 1922? Znani vremenoslovec Pera Manojlovič, ki ima baje s svojimi vremenskimi prerokovanji še precej sreče, piše:

Vreme od 23. oktobra 1921 do 12. februarja 1922 bo približno isto kot minula dva meseca. Torej hladne noči in hladnejši toda jasni dnevi.

24. okt. 1921 in 14. ter 18. januarja 1922 bo najbrže nastopilo spremenljivo vreme in bo padlo nekoliko dežja (ali snega). Večja izprememba vremena do 12. februarja se ne more pričakovati. Če bi se pri vsem tem pripetila kakšna izprememba na severu, ki je ni mogoče naprej vedeti, bo padel le suh sneg, ki bo ostal.

12. febr. se začne deževna (ali snežna) doba. Vsak mesec nato bo en dober dež (v marcu dva).

12. febr. (dva dni prej ali pozneje tudi mogoče) izdaten dež (sneg), 26. in 28. manj izdaten.

13. marca zelo izdaten dež, 27. slabjši (marec in avgust se ne držita vedno točno naših napovedi).

10. aprila izdaten dež.

7. maja slab dež.

9. junija dober dež, 30. slabši.

25. do 28. julija bo najbrže spremenljivo vreme.

22. avgusta slab dež.

6. in 21. septembra dež, in sicer 6. slabši, 21. zelo izdaten.

18. oktobra izdaten dež.

November in december bodeda brez večjega snega in dežja.

In pri vsem tem bo leto 1922 solučno leto. Zakaj razen povedanih dni bo vedno lepo vreme, torej tudi vroče poletje.

Tako prerokuje Pera Manojlovič menda za Srbijo. Če bo držalo to za Srbijo, bo tudi za nas precej isto. Vprašanje pa je, če ima mož prav. Zato svačnik v roke, zapisavati v koledarček ter primerjati s temi podatki.

d »Kmetijski list« in — javna morala. V št. 38 z dne 22. septembra t. l. se »Kmetijski list« za moralo poteguje. Naštevava več slučajev javne nemorale n. pr. afero Pesek, afero Štrifot, samomor baletke, obsojba Vehovec, ljubljanski vagoni itd. Nazadnje pristavlja: »Pride čas, ko bomo mi zgrabili za vlado in tedaj si bomo šteli v čast, da bomo izvršitelji poštenosti in tedaj bo naša dolžnost, da bomo obračunali z vsemi, ki so grešili proti javni morali.«

Da bodo prišli gotovo vsi rušitelji javne morale takrat pred sodni stol »Kmetijskega lista«, mu hočemo v spomin poklicati poleg zgornjih slučajev še dva, ki kršita javno moralo.

To je prvič neki list, tednik, kateri v številki 31 z dne 4. avgusta t. l. kliče pozdrav nekemu imenitnemu možu, o katerem je pa znano, da njegova prava žena hodi v Ljudsko kuhinjo, njegova »gospa« pa ga v kočiji spremlja po njegovih potih. Da mu kliče Ave, to bi bilo že v redu, ako se namreč ozira na njegova dobra dela, katerih ima vsak človek nekaj; a da si ta list v očigled javne morale ne upa pribiti k zgornjim slučajem tudi te »afere«, to je znamenje, da dotični list ne piše dosti natančno o javni morali. In ali veste, kateri je dotični list? To je »Kmetijski list« št. 31 z dne 4. avgusta tega leta.

Drugič: Je zopet neki list, tednik, kateri vpije »Hijene« nad nekaterimi drugimi listi, ki so imeli pogum primerjati Ferdinandovega morilca Prinčipa z Čolakovičem in Štejičem. Dotični list je zopet »Kmetijski list« z dne 4. avgusta t. l. št. 31. Bodl mu povedano, da je po katoliški mo-

rali umor smatrati za umor, pa naj bo tisti, ki koga zavrtno umori Prinčip ali pa Čolakovič ali pa Miloš Obilič. »Kmetijski list« seveda tega ne bo verjel in bo še naprej razlagal svojo vero in svojo moralo. Pa naj jo, mi mu tega ne moremo zabraniti; samo toliko značajan naj bo, da bo priznal, da razširja svojo vero in brani svojo moralo. Da je pa njegova vera in morala vsaj glede zavrtnega umora popolnoma nasprotna katoliški morali, to nam lahko brez skrbi verjame. Zato naj nikar nikdar več ne vpije po svojih predelih: Mi zagovarjamo in branimo vero (namreč katoliško), ampak kar naravnost naj pove: Mi bi radi, da bi katoliška vera bila taka, kot bi jo mi radi, in da bi rimski papež in škofje razlagali moralo in sveto pismo tako, kot ga mi razlagamo.

Nič ne rečemo: Takole »moralo« je včasih prav lahko izpolnjevati in mi bo postali najbolj vneti pristaši Samostojne kmetijske stranke, ako bi bil Kristus rekel Pucljem in Mrmoljam: »Pojdite in učite vse narode. Kdor vam bo verjel, bo izveličan, kdor ne, bo pogubljen.« Toda dosedaj smo se učili, da je Kristus te besede govoril apostolom in njih naslednikom. Zato se moramo le njihovega nauka držati, pa naj nam bo ta nauk ob kakih časih prijeten ali pa neprijeten. Tisti list, ki piše v skladu s tem naukom je katoliški list in tista stranka, ki bo delala po teh naukih in navodilih, se bo imenovala katoliška stranka. Vemo pa, da so tudi katoliški časnikarji zmotljivi ljudje, ki jim more uiti sempatej kaka beseda ali trditev, ki ni več v skladu s katoliškim naukom. In če nam bo »Kmetijski list« kak tak časniški nauk tako-le lepo in mirno dokazal, kot smo mu mi sedajle njegovega, pa mu bomo celo hvaležni in bomo rekli, da je to njegovo dejanje bilo v prospeh javne morale. Zatorej brez zamere! — Eden, ki se na sv. Pismo zarume vsaj toliko kot se »Kmetijski list«.

d Umrl je v Celju č. g. Franc Ogradi, star 85 let. Pokojnik je bil mnogozaslužben za narodno in versko stvar na Sp. Štajerskem. Ostal je čilega duha prav do zadnjega. Bog mu bodi večern plačnik!

d Umrla je v Ljubljani gđ. Marij Križman, ki je bila velika prijateljica in dobrotnica slovenskih slepcev-invalidov ter jim je tudi zapustila svojo hišo.

d Smrtna nesreča na Viču. Dne 30. oktobra je bila l. 1909. na Viču rojena Ana Remžgar z Viča št. 96 povožena na železniškem prelazu pri pokopališču na Viču. Bila je takoj mrtva. Deklica je šla na pokopališče. Ko je prišla na drugi tir, se je pripeljal brzovlak št. 14, ki jo je zadel na leto stran glave, jo podrl na tla in jo vlek el še kakih 20 metrov naprej. Prečnice so bile zaprte.

d Požar. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru se je na nepojasnen način vnel voz z 10 sodi petroleja. 6 sodov so rešili, drugo so zvrnili v jarek poleg tira, kjer je z vagonom vred vse pogorelo.

d Strela. Na Gorjušah v Bohinju je udarila strela prejšnjo nedeljo zvečer v hlev posestnika Mlakarja. Ubila je konja, kravo in kozo ter zanetila ogenj, ki so ga kmalu pogasili. Ta mož ima sploh nesrečo.

Lansko leto mu je vzela davica tri otroke, pred nekaj leti mu je eksplodiral dinamit, ki ga je grel v peči, ter mu pri tej priliki ubil mater.

d Velik gozdni požar na Velebitu. Že skoraj 14 dni gorijo gozdovi na vzhodni strani Velebita. Požar je zavzel velikanski obseg in je zahteval tudi že žrtve med prebivalci vasi, ki se nahajajo v bližini. Dim je pokrtil pokrajino v daljavi 30 km. Požar je uničil velikanske komplekse krasnih gozdov, v njih pa tudi množico volkov in medvedov ter druge divjačine. Oblasti so izdale stroge naredbe v svrhu gašenja. Vse okoličansko prebivalstvo je pod kaznijo prisiljeno pomagati pri gašenju in omejitvi požarov, nepoklicanim pa je prepovedano približevati se gozdom bližje nego 1 km od roba gozda. Kako je nastal požar, še ni dognano.

d Preska. V nedeljo se je vršil občni zbor »Kmetijske zveze«. Izvolili smo nov odbor in delegate za občni zbor »Jugoslovanske kmetijske zveze«. O političnem položaju in o potrebi močne politične in združne organizacije je govoril poslanec Sušnik.

d Kdor hoče poceni celo zbirko lepih pesmic, naj naroči »Pevca«. Dosedaj je že prinesel 31 pesmic za razne zборе, ki so posebno pripravne za manjše zборе. Poleg tega je v »Pevcu« dosti pouka o pevski umetnosti. Cena za celo leto je 30 K in se naroča pri Pevski zvezi v Ljubljani, Ljudski dom.

d Dva kupleta: »Smrkov kuplet« in »Jabolčko, s tabo je križ« sta izšla v Jugoslovanski knjigarni. Prvega je uglasbil St. Premrl, drugega Anton Grum. Spremljawa je lahka. Za predpustne prireditve kot nalašč. Cena obema skupaj 4 dinarje. Naročata se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Bivše salezijanske gojence prisrčno pozdravlja in prosi njihove sedanje naslove v svrhu vabila k sestanku Al. Val. Kovačič, duhovnik sal. družbe sedaj na Rakovniku v Ljubljani.

d Dopisnici iz Motnika: Dopis je za dotično dekle žaljiv, čeprav vi niste imela namena žaliti. Zato ga žal ne moremo priobčiti.

Dobre knjige.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča sledeče knjige:

Kubična računica v novi meri s pridejano navodilno do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnika in lesnega trgovca. Sestavil Janko Dolžan. Cena vezani knjigi 24 K. Kdor računa po stari meri, mu bo istotako služila ta knjiga, ker ima nazorno označeno razmerje med novo in staro mero. Knjigo uporabljaj za merjenje okroglega, rezanega in tesanega lesa. Dolžana ji je navodilna do 11 do 100 in razpredelnica tež raznih lesnih vrst.

L. Majdič, Nasveti za hišo in dom. Cena 24 K, vezano 30 K. V tej knjigi dobimo polno praktičnih nasvetov kako si vsakdanje potrebščine sami pripravimo in kako si prihranimo veliko denarja. Gospodar in gospodinja si večkrat ne vesta pomagati; tu dobijo vsega, kar potrebujejo. Nasveti obsegajo gospodarstvo v hiši, kmetijstvo, vinogradništvo, živinorejo, sadjarstvo itd.; gospodinjami nudi knjiga poleg nasvetov o gospodinjstvu tudi veliko receptov za cena jedila in razne pijače.

Slovenski sadjar, ilustrovan list za pospeševanje sadjarstva. VI. letnik (1918). Uredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Cena 85 kron (samo še par izvodov). VII. letnik (1919). Cena 25 K. Za vsakega sadjereja in posestnika sta ta dva letnika neprecenljive praktične vrednosti.

Sudno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo, da dobimo okusno in stanovito pijačo. Po najnovejših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil in z 42 slikami pojasnil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Cena 14 K.

Junakinja iz Štajra. Nemški spisala E. pl. Hand-Mazzetti. Prevel dr. Jos. Jerše. Bralcem »Domoljuba« je krasna povest Junakinja iz Štajra, ki je v našem listu izhajala skoro nad eno leto, gotovo še v spominu. Povest je po svoji vsebini ena najzanimivejših v katoliški literaturi; polna je dejanj in pristrskih pa tudi pretresljivih prizorov. Vsakdo si želi povest še enkrat prebrati; danes je pred nami ta krasen roman v nedeljni celoti. Cena vezani knjigi 120 K; vredna je tega denarja. Knjiga bo šla iz rok v roke. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Ing. Jaroslav Foerster: Ojačen beton. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. (Znanstvena knjižnica. 2. zvezek.) Cena 48 kron. Pričujoče delo je zopet pomnožilo našo tako skromno domačo tehnično slovnico in postavilo nov meinik na še neizmerno dolgi poti iz odvisnosti tuje književnosti na polje tehnice do osamosvojitve, katere gotovo še v desetletjih ne bomo dosegli in katere v popolnem obsegu nikdar doseči ne moremo. Vsekakor pa moramo Jugoslovanski tehniki stremiti za tem, da obogatimo naše slovnico predvsem z onimi deli, ki so za domačo praktično uporabo, t. i. za stavbno obrt in našo industrijo, neobhodno potrebni. Ta cilj je zasledoval tudi pisatelj o ojačenem betonu. Saj je ojačen beton danes oni način gradbe, ki si osvaja vedno bolj in bolj razne stavbne načine. Pisatelj je s premišljeno razlago spravil celo snov v enostavno in pregledno obliko, s tem da je obravnaval po vrsti ploščo, tram, rebro, ploščo in slope v takšnem obsegu, v kakršnem rabi to neobhodno vsak stavbni tehnik. Izračunani zleđdi, 20 po številu, zajeti iz stavbne prakse, bodo gotovo vsakemu dobri vodniki. Z ozirom na to ne bi smelo pričujoče delo manjkati na mizi nobena stavbnega mojstra. — L. N.

Za resnice, 18 obrambnih govorov. Znani govornik v ljubljanski stolnici dr. Mihael Opeka je izdal drugi zvezek svojih govorov, ki so globoko zasnovani, lep in razumljivo povedani in jih bo vsak z velikim veseljem in koristjo čital. Posebno naj bi jih matere kupile svojim sinovom — dijakom, ki so po mestih v veliki nevarnosti, da izgube vero. Pa tudi preprosti ljudje bodo našli premnogo zlatih zrn in srčne utehe v teh govorih, ker so pisani preprosto in umevno. Naročajo in kupujejo se v Prodajalni K. T. D. (Ničman), Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

L. Poulin. Na poti v večnost. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Stane vezana 26 kron. »To je knjiga« mi je dejal prijatelj, »ki sem jo z ljubeznijo bral, ki jo s skrbno ljubeznijo hranim in jo vedno znova z veseljem prebiram.« So namreč trenutki, prijetni in srečni in resni trenutki, ko se duša zbere in se srce poglablja vase in preudaria preteklost ter gleda v prihodnost in se nena-doma zave, da je pot do tistej dneva, ki ga ne pove nobena pratka vedno krajša. Morda že sluti konec, ali že celo vidi mošočni portal, ki se vale skozenj sleherni dan tisoč in tisoč: jekleno krekkih mož, nežnih deklic, cvetočih dečkov, ljubkih otrok, ljubečih in ljubljenih žena in onemodlih starčkov. V takih trenutkih se gabi človeku vse vsakdanje, neodoljivo zahrepeni po resnici-vodnici, ki vodi varno po tej poti, ki je še nihče ni dvakrat prehodil. In taka vodnica je knjiga: »Na poti v večnost«. Kakor lepa pesem se glase njene besede, tiho in šepetaje ti govore o večnosti in rasičah in z ostro in resno besedo svari in opominja, da sa človekovo srce oklene — hčerke resnice — čednosti in kreposti. Kakor odmev cele pesmi o življenju pa zadoni na koncu knjige in proscč nlic k zaupanju in veri Vani, ki nam je vse to obljubil in je z est in pravičen, da nam bo vse to tudi dal. Kdorkoli si, ki to čitaš, vzemi in beri — rečem ti — ne boš se kesal.

Dr. K. rek. Turški križ — Tri sestre. Cena 8 kron. Kdor ne pozna teh priljubljenih Krekovih iger. Povsod so se že igrale in povsod jih občinstvo zopet želi videti na odru. Radi blažilnega vpliva na srca gledalcev sta obe igre še posebno priporočljivi. — Razen teh dveh iger je dobiti tudi še zadnje Krekovo delo: **Ob vojski.** Igrakaz v štirih slikah. Cena 6 kron. Dobe se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

VII. POGLAVJE.

Barang.

Ob zvoku tega milega glasu (skrajna milina Makedinega glasu je bil vedno eden njegovih čarov) je Orme odprl oči in zastrmel v njo. »Zares čudne sanje«, sem ga slišal mr-mrati. Bo za mohamedanskimi nazori navsezadnje vendar le nekaj. Na vso moč lepa ženska in ta zlata reč se ji kaj poda na njenih črnih lasih.

»Kaj pravi vaš gospod tovariš?« me je vprašala Makeda.

Ko sem ji najprej razložil, da je bolan zaradi silovitega sunka, sem ji prevedel besedo za besedo, na kar je Makeda zardela do svojih vijoličastih oči se z veliko naglo zaškrnila s pajčolanom. V zbežanosti, ki je sledila, sem slišal, da je Kvik dejal svojemu gospodarju:

»Ne, ne, gospod: to ni huriska! To je kraljica iz mesa in krvi in nailenša za pogled, kar sem kdaj nad njimi odpiral oči, dasi je nepoučena afrikanska Judinja. Zbudite se, kapitan, zbudite se: vi ste zdaj izven onega peklenskega ognja. Zadel je Funge, ne vas.«

»Da«, je dejal: »razumem. Dim razstreliva me je zastrupil, toda to je zdaj prešlo. Adams prašajte plemenito gospo, koliko mož je vzela s seboj. Kaj pravi? Kroš petsto? Dobro, potem naj takoj napade Harmak. Zunanja in notranja vrata so podrti: Funge! menijo, da so vzbudili vragove in bodo bežali. Ona jim lahko zada poraz, ki se leta ne bodo od nje opomogli, samo takoj se mora storiti, dokler se jim živci ne umire, zakaj na vse zadnje so le bolj ostrašeni kot udarjeni.«

Makeda je pozorno poslušala njegov nasvet.

»Tudi meni je to všeč: to je res dobro« je dejala v svoji čudo starinski arabščini, ko sem končal s prestavljanjem. Toda vprašati moram moj visoki svet. Kje je moj stric, princ Jozva?«

»Tukaj, vladarica,« je odgovoril glas z adaj iz eneč, iz katere se je takoj prikazal postaven mož-jezdec na belem konju: bil je že visoko v srednjih letih imel je temno polt in nenavadno okrogle in debele oči. Obleden je bil v navedno vzhodno obleko, bogato tkano, nad katero je za sklep nosil iopič iz verižic, na glavi pa čelado z verižnatimi naušniki, obleka, ki je delala popoln vtis debelušastega križarja stare normanske dobe. seveda brez križa.

»Ali je to Jozva?« je rekel Orme, ki je hodil nekoliko zadaj. »Starorimski petelin, ali ne? Narednik, povejte Jozvu, da je jerihonsko obzidje podrt, zato mu ne bo treba na trobento trobiti. Prepričan sem po njegovem videzu, da je popoln zlođei s trobento.«

»Kaj pravi vaš tovariš?« je Makeda zopet vprašala.

Pretolmačil sem srednji del Ormejevihi opomb, začetka in konca pa ne: pa že to to

† Huriske so po turško večno mlade krasotice, ki strežejo »pravovernim« izvoljencem v Mohamedovem »raju«.

je prav zelo zabavalo, zakaj zasmejala se je in dejala, kažoč proti Harmaku, nad katerim je še visel oblak dima:

»Da, da, stric Jozva, jerihonski zidovi so podrti in vprašanje je, ali te lepe prilike ne bi hoteli izrabiti? Tako-le v eni uri ali dveh bomo mrtvi, ali, če gre Bog z nami, bomo morda za leta prosti grožnje Fungov.«

Prince Jozva je zijač v njo s svojimi velikimi, debelimi očmi, nato pa je odgovoril z debelim, kotalčim glasom:

»Ali si neumna, Hči kraljeva? Nas Abajov je tu samo pet sto mož, Fungov pa nad deset tisoč. Če jih napademo, nas pojedjo. Ali se more pet sto mož deset tisočem po robu postaviti?«

»Zdi se, da so se jim danes zjutraj trije po robu postavili in tudi nekaj škode naredili, stric moj; seveda je pa res, da so ti trije drugačnega rodu kot Abati«, je dejala z grenkim porogom. Nato se je obrnila proti tem, ki so stali za njo in zavpila: »Kdo izmed mojih poveljnikov in svetnikov ne hoče spremljati, če se jaz, ki sem samo ženska, upam iti nad Harmak?«

Zdaj je pa tam zavpil kak glas: »Jaz hočem, in nekaj sijajno oblečenih oseb je obotavljajoč se stopilo naprej in to je bilo vse.«

»Vidite, možje z zapadla«, je dejala Makeda po malem presledku in se obrnila do nas treh. »Zahvaljujem se vam za velika dejanja, ki ste jih izvršili in za vaš svet. Toda rabiti ga ne morem, zakaj moje ljudstvo ni — bojvito — in zakrila si je obraz z rokami.«

Nato je nastal med njenimi spremljevalci velik hrup, ki so začeli vsi hkratu govoriti. Posebno Jozva je potegnil dolga meč in ga vihtel in kriče naštevale obupne čine svoje mladosti in imena funških veljakov, ki jih je — je trdil — ubil v dvoboju.

»Saj sem vam pravil, da je ta debela svinja prvovrsten trobentač«, je dejal Orme utrjeno, dočim je narednik vzkliknil z glasom globokega gnusa:

»Moj Bog! Kakšna drhal. Zakaj jih ne najamejo, da bi razirali razsodnika na kakem londonskem nogometnem prostoru. Faraon tule v svojem košu (sker je glasno lajal) bi vso sodrgo napodil, če bi bil zunaj — pri moji veri! Zdaj, ti motovilo« — to je naslovil na Jozva, ki je svoj meč neprimerno blizu vihtel — »dedi svoje papirnate igrače iz rok, če nočeš, da ti utarem svojo debelo bučo. naker je princ, če Kvikovih besed ni razumel. naenkrat čudovito dobro spoznal njih nomen, storil, kar se mu je reklo in se umaknil.«

Prav tedaj se je začelo splošno pomikanje po soteski navzgor, v katere širokem vходу se je ta prizor odigraval; zakaj nenadoma so se prikazali trije funški poglavari, ki so s skokom jezдили proti nam. Eden izmed njih je bil zadrtjen z nekim prtičem, ki je imel izrezane luknje za oči. Tako splošen je bil ta umik, da smo bili mi trije na naših velblodih in Hči kraljeva na svojih krasnih kobilih nenadoma popolnoma zapuščeni.

»Poslanstvo«, je dejala Makeda, opazujoč bižajoče se jezdece, ki so nosili s seboj belo zastavo, privezano za ostrino sulice.

»Orač!, ali hočete s svojimi prijatelji iti z menoj in govoriti s temi odposlanci? In ne da bi čakala odgovora, je jezдила kakih petnaest jardov naprej po planjavi, tam pa je nategnila brzdo in počakala, da smo obrnili svoje velblode in se ji pridružili.«

Ko smo to storili, so ti trije Fungji, sijajno opremljeni, temnopolti iunaki, pridrveli v divjem skoku in namerili svoje sulice na nas.

»Bodite mirni, prijatelji«, je rekla Makeda: »nič hudega ne namerava.«

Ko je ta beseda padla z njenih ustnic, so Fungji ustavili konje, da so na arabski način zdaj počenili, dvignili sulice in pozdravili. Nato je njih vodja — ne zakriti mož ampak neki drugi — izpregovoril v nekem narečju, ki sem ga jaz, ki sem toliko preživel toliko let preživel med divjaki v puščavi, dokaj dobro razumel, zlasti ker mu je bila za podlago arabščina.

O Valda Nagasta, Salomonova hči, je dejal, »mi smo jezik našega sultana Barunga,

sina Barungovega že sto rodov in mi govorimo njegove besede pogumnim belim možem, ki so vaši gosti. Tako pravi Barung: Kakor debeli beli mož, ki sem ga že uel, ste vi beli možje iunaki. Samo vi trije ste branili vrata zoper mojo vojsko. Z orožjem belih mož ste nas ubili izdaleka, tu enega in tam enega. Nazadnje ste nas z veliko čarovnijo groma in bliska in potresa poslali kar po dvajsetoricah v naročje našega boga in sresli naše obzidje okoli naših ušes na tla in iz tega pekla sami ušli.«

Zdaj torej, o beli možje, to je Barungova ponudba nasproti vam: Zapustite pot Abatov, opic, ki redljajo in se lepitičijo, skalnatih zajcev, ki iščejo varstva v pečinah, in pridite k nam. On vam ne bo samo dal življenja, ampak vsega, česar vam srce poželi — zemlje in žena in konji, veliki boste v njegovem svetu in srečno boste živeli. Še več, zaradi vas bo poizkušal ohraniti vašega brata debeluharia, čigar oči gledajo skoz črna okna, ki diha ogenj iz svojih ust in psuje svoje sovražnike, kakor jih še nihče doslej ni. Da, dasi so ga obsodili svečeniki, da ga darujejo prihodnji praznik Harmakov, ga bo poizkušal obvarovati, kar bi morda utegnil doseči s tem, da ga, kot Egiptovskega pevca, tudi naredi za Harmakovega svečenika in ga tako vedno posveti ti bogu, s katerim je bil — pravi — že tisoče let domač. To je naše sporočilo, o beli možje.«

Nato sem prevleč bistro tega govora Ormeju in Kviku. Videl sem namreč po podrtavanju, ki je Makedo izpreletelo ob funškem zaničevanju neinega rodu, da je razumela, saj se njih jezika nista veliko razlikovala; Orme pa, ki si je v tem času nenadoma opomogel, je dejal:

»Povejte tem tičem, naj reko svojemu sultanu, da je že fest fant in da se mu zelo zahvaljujemo; in pa da nam je žal, da smo bili primorani jih toliko ubiti na način, ki se mu ni mogel zdeti plemeniti; toda morali smo to storiti — prepričani smo, da bo razumel — zato, da odnesemo zdravo kožo. Povejte mu tudi — da zase govorim — ko napravimo svoj poizkus tam pri Abakih, bi ob naši vrnitvi rad sprejel njegovo vabilo. Toda dasi doslej med njimi nismo našli mož, ampak — kot on pravi — same opice, plašlive zajce, brez junakov, smo« — in tu je naklonil svojo krvavečo glavo pred Makedo — »našli žensko z junaškim srcem. Njeno sol smo jedli, oziroma se jo prijavljamo jesti; prišli smo iz daleka, da njej služimo; in če ona noče iti z nami, je ne moremo zapustiti.«

Vse to sem pretolmačil verno, zakaj vsakdo, zlasti pa Makeda je zelo pazljivo poslušala. Ko so premislili naše besede, je govornik odposlancev odgovoril v tem zmislu, da so nagibi naše odločitve taki, da jim vzburjamo popolno soodstojanje in so jim všeč, zlasti ker njih ljudstvo popolnoma sočlaja z našim visokim mnenjem o značaju abatske kraljice, Hčere kraljeve. Ker je stvar taka, hočelo napraviti svoj predlog, poznajo namreč mnenje svojega sultana in imajo neomejeno oblast.

»Vladarica Mura«, je nadaljeval obrnivi se naravnost na Makedo, zala hči velikega boga Harmaka in umrljiva kraljica, kar smo ponudili belim gospodom, tvojim gostom, tudi tebi ponujamo. Naš sultan Barung te bo naredil za svojo prvo ženo; ali če bi ti to ne bilo všeč, lahko vzameš kogar hočeš — in, morebiti slučajno se bečajoče oči poslanca za hip obstale na Oliveriju Ormeju.

»Zapusti torej svoje skalne zajce, ki se ne upajo zapustiti svojih peči brez drogov, dasi pričakujejo samo tri odposlance«, in ošvrknil je z očmi sulice v njih rokah, »in pridi prebivat med možje; poslušaj visoka gospa; poznamo tvoje razmere. Ti storiš, kar največ moreš, za brezupno stvar. Če bi ne bilo tebe in tvoje srčnosti, bi bil Mur že pred leti naš, in bil je naš, preden se je vaš rod sem preselil. Dokler pa moreš najti sto pogumnih bojnikov, da ti pomagajo, meniš da je kraj nezavzet; in morebiti jih imaš toliko, dasi vemo, da jih ni tukaj; oni varujejo vrata tam zgoraj. Da, z malo svojimi hribovci, katerih srca so taka, kot so bila srca njih prednikov, si tako dolgo izživala funško moč, ko si pa videla, da se bliža konec, si porabila svojo žensko duhovi-

toest in poslala po bele možje, da so prišli s svojo čarovnijo in jim obljubila, da jih plačat z zlatom, ki ga imaš v takem izobilju v grobovih naših starih kraljev in v skalah v gorovju.«

»Ko ti je to povedal, o jezik Barungov?, je prašala Makeda z nizkim glasom in prvič izpregovorila. »Mož iz zapada, ki si ga uel — ta, ki ga imenujete debeluharia?«

»Ne, ne, o Valda Nagasta, gospod »Črna okna« nam doslej ni nič povedal, izvzemši nekaj zgodovinskih reči o našem bogu, s katerim — kakor mi pravimo je videti zelo domač in kateremu smo ga zato za zdaj posvetili. So pa še drugi, ki nam marsikaj povedo, zakaj ob premirju vaše ljudstvo z nami nekoliko kupčuje, in strahopetci so pogosto voluni. Za zdaj vemo, da so ti trije beli možje prihajali preteklo noč, dasi je res, da mi njih čarovniškega ognja nismo poznali, zakaj če bi ga bili, bi ne bili pustili, da bi se velblodi izmuznili, zlasti ker ga utegne tu še več biti ...«

»Sebi v tolažbo zvedite, da ga je še — veliko več«, sem ga prekinil.

»Aj!« je odvrnil »jezik« in žalostno zmaljal z glavo, »in mi smo pustili »Mačka«, ki mu vi pravite Sadrah, da je izginil z ognjem vašega debelega brata; in dali smo mu ga prav zato, ker je njegov velblod slučajno ohromel. To je pač naša nesreča, in brez dvoma se Harmak danes nad nami srdi. Toda odgovor, o Valda Nagasta, odgovor, o Murska Rožal, »Kakšen pač more biti«, o vi glasovi sultana Barunga?« je Makeda odgovorila. »Vi veste, da sem po svoji krvi in službeni pri-segi zavezana braniti Mur do zadnjega.«

»In to tudi boš«, je dokazoval »jezik«, »zakaj ko ga mi očistimo opic in zajcev, kar bomo, če bi bila ti med nami, kmalu naredili in tako izpolnili pri-sego, pridobiti nazaj naše staro, skrivno skalnato mesto, tebe pa bomo zopet tam postavili kot njegovo vladarico pod Barungom in ti dali množico podanikov, na katere boš lahko ponosna.«

»Bog ne daj, o »jezik«, zakaj oni bi častili Harmaka, med Jehovo, ki mu služim jaz in Harmakom je pa vojska«, je ognjevito odgovorila.

»Da, sladko dišeči rožni popek, vojska je: toda dasi se mora priznati, da se je prva bitka obrnila zoper Harmaka, po zaslugi čarovnije belih mož. Pa vendar še tam-le sedi v svoji eloriji kot so ga duhovi, njegovi služabniki oblikovali izpočetka« in pokazal je s sulico proti malikovi dolini. »Ti poznaš našo prerokbo, da dokler Harmak ne vstane s svojega sedeža in proč odleti, zakaj kamor gre, morajo Fungji za njim — do tedaj, pravim, bomo ohranili planjave in mesto z njegovim imenom — to je za vedno:«

»Za vedno je težka beseda, o Barungova usta.« Nato je malo obstala in počasi pridodajala: »Ali niso ona Harmakova vrata danes zjutraj proč odletela? Kaj pa, če bi vaš Bog šel za svojimi vrati in tisti častivci, ki so prišli z njim, in bi jih ne bilo več na izpregled? Ali kaj, če bi se zemlja odprla in bi ga požrla, tako da bi se pogreznil v pekel, kamor ne morete za njim? Ali kaj, če se hribi porušijo in ga zasujejo na veke pred vašimi nogledi? Ali kaj, če blisk vani udari in ga v prah zdrobi?«

Na te globoke besede so se odposlanci stresli in zazdelo se mi je, da so njih obrazi za hip posineli.

»Potem, o hči kraljeva«, je govornik slovesno odvrnil. »bodo Fungji spoznali, da je vaš Bog večji kot naš bog in da je naša slava zašla.«

Tako je govoril in obmolknil in obrnil oči proti tretjemu slu, ki je nosil blago oziroma prtič na glavi, ki je imel izrezane luknje za oči in mu je visel na prsi. Z mirnim gibom je mož odstranil ta zastor in ga vržl na tla, odkrivši nam plemenito zunanost: ni bil črn kot njegova spremljevalca, ampak bakrene barve. Imel je okrog petdeset let z globoko ležečimi blestečimi se očmi, zakrivilenim no-

* Tungji so imenovali Higgso »Črna okna«, ki je nosil črna očala in skoz nje gledal kot skoz okna.

* Jehova ali Jahve je judovsko ime za pravega Boga.

Poroč prstani
Double veržice
Senske u e
Bučke
Ze e ure
Uhani

Najbolj rejša trgovina ur, zlatarstva
in srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahteva te ponudbe!

PREDIVO trto ne prodajte poprej,
dekler ne vprašate
trvdke **IVAN N. ADAMIČ**, Ljubljana, Sr. Petra
cesta št. 31, — katera plačuje najvišje. 3453

Prodajam: Nove bakrene kotle za žganje-
kuho 80 do 100 litrov velike.
Ponudbe pod »Kotlic na upravo lista.

**Trisi - podgane
stenice - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja
najbolje preizkuš, in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim misim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živalih 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadiju in na ze-
lenjadi unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalec popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

BRZOJAV
iz
ČEHOSLOVAŠKE

Svetovnoznan poljedelski stroji
združenih tvornic

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.

kakori:

Izvirni MELICHARJEVI SEJALNI STROJI,
MELICHARJEVI STROJI ZA KOŠNJO,
UMRATHOVE LOKOMOBILE,
mlatilnice, slamoreznice itd. itd.

so na potu v **SLOVENIJO!**

IŠČEJO SE ZASTOPNIKI!

Dopisi naj se začasno pošljejo
na naslov:

FR. MELICHAR - UMRATH & CO.
BRANDYS n/L — ČEHOSLOVASKO.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živalino, po pošti 5 zamotkov po 1, kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
nari, trgovci, kramari, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje ou teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zjutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na-
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po 1, kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih. Neftol-mazilo, ki je brez
duha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Linbiara, Slovenija SNS.

CENIK z več tisoč
likami
bez konfekcije, čevl e, klo-
uke, p rilo, preproge,
sajfumer jo, torbarsko, no-
zaisko, galanterijsko in
kratko blago je ravno kar
izšel. D e se danes pon . Pošlje se vsakomu
zastonj, izbira ogromna, cene čudovito nizke.
Ve trgov in razpošiljalnica
B STEINBECK, CEL E št 3 5, Slovenija.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — Sever & Komp,
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Lesna družba Ilirija, Ljubljana.
Kralja Petra trg (pred sodnišo), nakupuje hlede
vsake vrste, cele gozdne parcele, trame in deske
vsakovrstnega lesa. 3815

BRINJE se zopet **Franc Pogačniku**,
dobi pri Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 3728

FIŽOL ribničar, mandalon in prepe-
ličar (koks)

SUHE GOBE
kupuje in plača najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,
Gospodarska cesta št. 8.
!! PROSIM ZA PONUDBE !!

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevaža potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Poja-
nila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Zajčje kože kupuje
tovarna klobukov **ŠEŠIR d.d. Šk. Loka.**

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljateljju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Redi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot nepravilne. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in za-
upanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obrečamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostelo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.